

MIROLJUB

ISSN 1452-5976

GODINA: XIV.

SOMBOR, 2011.

BROJ 4 (56)

PRAVILA

HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA
“MIROLJUB”
U SOMBORU.

Da su ova pravila na konstituirajućim skupštinama
od 6. XII. 1936. odnosno 17. I. te 11. VI. i 19. IX. 1937.
prihvaćena potvrđujemo svojim potpisom:

Dr. Ladislav Vlašić
Stipan Bogdan
Jozip Krajninger
Grga Pekanović
Antun Matartić

Franja Strilić
Franjo Matarić
Šima Karas
Josip Tumbas
Stipan Periškić

Somborska Dužionica 77

Pjevački zbor

VRIJEME

Proslava godišnjice budi sjetu i neko neobično ushićenje koje uznemiri čovjeka.

75 godina života i rada „Nazora“ podsjeća nas na mnoge generacije koje su uložile sebe u ovo društvo, koje su nesebično davale, ali i primale darove koje samo ljubav i sreća mogu dati. Mnoge su ljubavi ovdje započete, mnoge su se nade ovdje rodile i ostoarile, mnogi sretni trenuci, duboko zapisani u srcu, ovdje su doživljeni.

Želja nam je da mlade generacije oplemene znanja i iskustva koja su im ostavili i koja im prenose stariji, a koji su također ovdje rasli i učili od starijih, te stjecali iskustva.

Rad društva podsjeća na nepresušni izvor, neprestani tijek života u kojemu je vidljiva prošlost, sadašnjost i budućnost. Tu se čuva, prepliće i plete šareni vijenac kulture Hrvata, Bunjevacu i Šokaca, iz Sombora. „Nazor“ je prešao u drugo stoljeće, prešao je u drugi milenij, ali i dalje radi po načelima svojih osnivača, načelima i dalje modernim i aktualnim, jer prave vrijednosti su univerzalne, za sva vremena.

Poželimo „Nazoru“ sretnu budućnost!

Alojzije Firanj

UVODNIK

Poštovani čitatelji, ovaj naš susret je poseban. Naime, slavimo 75 godina postojanja i rada našega Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva „Vladimir Nazor“ u Somboru.

Ovo slavlje izaziva mješavinu osjećanja - sreće, radosti, nostalgije, tuge... Teško je obuzdati sve emocije koje nas obuzimaju u takvim trenucima, jer raditi i pripadati društvu s toliko godina rada i proživljenog iskustva izaziva u nama neku vrstu ushićenja. Naš Dom je mjesto okupljanja, mjesto radosti, a radost i tuga često prate jedna drugu poput sestara. Nisu to one tuge koje nagrizaaju srce i zagorčavaju život, već su to često mladalački ljubavni jadi ili žal za prošlim vremenima koja su prohujala u nepovrat. Podsjećanja na „lipa“ prela, naše Dužionice, igranke, priredbe i mnoge proslave koj-e su nam ostale u srcu, a koje smo doživjeli u našem Domu.

Tijekom svojega postojanja „Nazor“ je imao mnogo sretnih, ali i teških trenutaka i iskušenja. Mijenjale su se države, bjesnili ratovi, prošlo je više režima za koje se mislilo da su vječni. No Dom, na ponos članova i simpatizera, stoji i dalje otvorena srca da primi nove članice i članove, te svakog usreći i uljepša mu svakodnevicu.

Mijenjale su se i uprave, predsjednici, pročelnici sekcija. Igrači, glumci, pjevači i članovi drugih sekcija, no svatko je mogao naći nešto u našem društvu što će mu ispuniti dušu. Svaki čovjek je ostavio dio sebe u društvu i obogatio ga, ali je svako u društvu i stekao životno iskustvo koje se ne može novcem platiti. Svega se toga na tren sjetimo kada slavimo ovu godišnjicu.

U ovom broju „Miroljuba“ osvrnut ćemo se na rad lista kroz povijest, s onima koji i danas rade, a tu su i naše stalne rubrike.

Uživajte u čitanju „Miroljuba“. Svim čitateljima čestitam 75. godišnjicu društva!

Alojzije Firanj

IMPRESSUM

MIROLJUB (izlazi četiri puta godišnje) – List Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva „Vladimir Nazor“, 25000 Sombor, Venac Radomira Putnika 26. Tel. i fax.: 025/26-019; Tel.: 025/438-173.

Uredništvo:

Alojzije Firanj, glavni i odgovorni urednik lista;

Janoš Raduka, zamjenik glavnog urednika;

Marina Balažev, lektor-korektor;

Klara Šolaja-Karas, Izbor fotografija;

Srđan Varo, Tehnički urednik i prijelom teksta.

**Zoran Čota, Pavle Matarić,
Antun Kovač, ing. Mata Matarić,
Monika Vekonj, Zlatko Gorjanac,
Šima Raič.**

List je registriran u Ministarstvu za informacije Republike Srbije broj 2583/2.2.1998.

E-mail: vnazor@sbb.rs E-mail(urednik): firanjalojzije@gmail.com Naklada: 1000 primjeraka

DUŽIONICA 2011. SOMBOR SVETKOVINA KRUHA I ŽIVOTA

Sedamdeset i sedma po redu, tradicionalna žetvena svečanost, zahvala Bogu za žito, kruh i plodove zemlje – Dužionica, u organizaciji HKUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora, održana je u nedjelju, 31.srpnja. Uvod u središnju proslavu bila je večer prije, u subotu 30. srpnja, kada je u Hrvatskom domu priređen kulturno-umjetnički program u kojem su sudjelovali domaćini i gosti iz Tolise u Bosni i Hercegovini.

Dužionicu nitko ne treba svojatati

Pozdravljajući nazočne, predsjednik HKUD-a „Vladimir Nazor“ Mata Matarić, podsjetio je da Dužionica ne traje tek nekoliko dana, već da zapravo traje cijele godine. „Dužionica ne traje samo ova dva dana. Ona traje od jesenas, prošle godine, kada smo zasijali prve količine žita i pratili hoće li niknuti, hoće li se smrznuti, hoće li korov izrasti, a za blagdan svetoga Marka bili smo na njivam posvetiti žito. Čekali smo lijepo vrijeme pa smo to zlato Vojvodine predali, ali ga još nismo prodali – pa što nam Bog da“, rekao je predsjednik društva te dodao kako ovu svečanost nitko ne bi trebao svojatati. „Dužionicu neki svojataju i kažu da je to samo bunjevački običaj, a da baš i nije običaj Hrvata. Mi smo prošloga tjedna bili na žetvenim svečanostima, odnosno Dužionici u Zaprešiću, pa sad vi vidite čija je to svečanost. Ne možemo lokalno posmatrati ovu zahvalu Bogu. Smatram da je to panonska Dužionica u kojoj i naše društvo aktivno sudjeluje. Sedamdeset i sedmi put mi se zahvaljujemo za plodove zemlje, stoga nitko nema pravo Dužionicu svojatati, ali je ima pravo slaviti“, naglasio je Mata Matarić.

Usljedio je program u kojem su se na pozornici smjenjivali domaćini i gosti iz Tolise. Gosti su izveli plesove i pjesme svoga kraja, ali i slavonske narodne plesove, dok su domaćini pokazali bunjevačke i bačke narodne igre. Za koreografiju je zaslužan Šima Beretić, a predstavili su se i najmlađi članovi folklorne sekcije, djeca predškolskog uzrasta, koje je ovom prigodom pripremila Kristina Pekanović. U programu je sudjelovala i literana sekcija, te pjevači pod ravnanjem Tereze Zujić. Publiku je najviše oraspoložio i svojim recitiranjem dobro nasmijao mali

Radoslav Šolaja Karas. Urednik lista „Miroljub“ Alojzije Firanj, predstavio je novi, ovogodišnji treći broj, a pedeset i peti od početka izlaženja.

Pročelnik sportske sekcije Pavle Matarić predstavio je veslače koji će sudjelovati na 14.maratonu lađa na Neretvi. Njihova ekipa nosi naziv „Salašari somborski“ i po prvi puta sudjeluju na ovoj utrci.

Pred sam kraj programa predstavili su se i ovogodišnji bandašica i bandaš. To su Cecilija Pekanović i Petar Firanj, oboje iz Nenadića.

Sudionici i gosti Dužionice, sutradan, u nedjelju 31.srpnja, od devet sati počeli su se okupljati u Hrvatskom domu. U 10 sati slavljena je svečana sveta misa u crkvi Presvetog Trojstva. Predvodio ju je preč. Josip Pekanović, u koncelebraciji s karmelićaninom o. Bernardinom Vizsmegom i župnikom župe Sveti Križ u Somboru vlč. dr. Marinkom Stantićem. Župnik je govorio nadahnutu propovijed vodeći se pri tom nedjeljnjim evanđeljem, te je blagoslovio kruh koji su bandaš i bandašica donijeli.

Prijem kod gradonačelnika

Nakon svete mise zaigralo se kolo na Trgu Presvetog Trojstva, a potom su sudionici ovogodišnje Dužionice pošli do Županije gdje ih je primio gradonačelnik Nemanja Delić. Njemu je kruh uručila bandašica Cecilija Pekanović i u ime bandaša i bandašice, HKUD-a „Vladimir Nazor“ i u ime sudionika

ovogodišnje svečanosti pozdravila riječima: „Poštovani gospodine gradonačelnice, vrijedne ruke naših risara i risaruša su i ove godine mukotrpno radile i žetvu privele kraju. Od sjetve do žetve te iste, žuljevite ruke mnogo su puta sklopljene molile Boga za snijeg, za kišu i za sunce. I dao je Bog. Žetva je okončana. Slijedeći vijekovnu tradiciju nas Hrvata s ovih prostora kao zahvalu za uspješno okončanu žetvu, prinijeli smo na oltaru ovaj kruh od novoga žita da ga Bog blagoslovi. Naša Dužionica je iz obiteljske prerasla u društvenu manifestaciju koju održavamo po 77. put zaredom i slavimo je s dragim nam gostima i svim ljudima dobre volje.

Primite ovaj blagoslovljeni kruh od novoga žita kao simbol žetelačkih svečanosti kojega predajemo Vama, gradonačelniku grada Sombora.“

Gradonačelnik se zahvalio na kruhu i vrijednim rukama paora. Također se zahvalio i na dugogodišnjem njegovanju ovoga običaja koji slavi rad, život i prosperitet.

„Mi Somborci oduvijek živimo na ovoj zemlji i od ove zemlje. Živimo pod ovim suncem koje nas sve jednako grije. Tako isto živimo i danas njegujući svoje običaje i poštujući običaje svih drugih. Žito je za nas simbol opstanka i postojanja na ovim prostorima. Žito se svake godine ponovno rađa zahvaljujući vrijednom radu naših seljaka - paora. Obilježavajući Dužionicu 2011. godine, njegujete lijep običaj koji slavi rad, život i prosperitet, a ujedno sve nas uvjeravate da možemo biti spokojni jer vaša tvornica, pod vedrim nebom i dalje dobro radi. Najljepše vam se zahvaljujem na kruhu kojeg ste pripremili i ovdje ga podarili“, rekao je Nemanja Delić.

Budite hrabri

Nakon prijema, sudionici Dužionice su uz pratnju tamburaša zaigrali i ispred Županije,

a potom su svi zajedno pošli u Hrvatski dom gdje je priređen ručak.

Svenazočne u Hrvatskom domu, prije ručka, pozdravio je predsjednik HKUD-a domaćina Mata Matarić i još jednom napomenuo da nitko ne treba ovu manifestaciju svojatati. I ove je godine u Somboru istoga dana slavljeno dvije Dužionice, u organizaciji pomenutog hrvatskog društva i Udruženja građana „Bunjevačko kolo“ iz Sombora. Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća je predstavio kampanju pred popis stanovništva 2011. godine u Srbiji koja je naslovljena „Izjasni se hrabro“, te je pozvao hrvatsku nacionalnu zajednicu da se na popisu stanovništva izjasne za ono što jesu - Hrvati.

„Tužno je bilo vidjeti u crkvi i kod gradonačelnika dvije Dužionice, dva kruha, dvije bandašice i dva bandaša, ali sam siguran da svi pripadamo istomu stablu, rekao je Slaven Bačić.

Nazočne je ohrabrila i konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici Vesna Njikoš Pečkaj.

„Tradicija, naši stari običaji, naš jezik, naša kultura, to je ono što se treba prenositi s pokoljenja na pokoljenje. To je ono što se čuva, kao što se čuva i ova naša Dužionica, ova svetkovina kruha i novoga života. Doista, budite hrabri i čuvajte ove naše običaje. Čuvajte ih i za one koji dolaze iza nas. Trebamo uvijek misliti na prošlost, na ono što jesmo i što su bili naši stari, zbog toga što nam je bila zagwarantirana i budućnost. Ne zaboravite da je ovo naša svetkovina i da će je slaviti i oni koji dođu iza nas“, naglasila je konzulica.

Pokraj pomenutih, svečanosti Dužionice su nazočili i ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Tomislav Žigmanov, predstavnici Hrvatske matice iseljenika, predstavnici crkve i hrvatskih kulturno-umjetničkih društava i udruga.

Zlatko Gorjanac

PRVA ZAJEDNIČKA DUŽIJANCA

Monsinor Blaško Raić, vrsni poznavatelj kulture i običaja bunjevačkih Hrvata, u svojstvu župnika sv. Roka u Keru, najveće bunjevačke župe u Subotici, odlučio je 1911. godine da se obiteljska svetkovina Dužijance ubuduće zajednički proslavlja. Prema njegovoj zamisli trideset konjanika je na svečan način iz polja dopratilo vijenac ispleten od žitnih klasova u crkvu sv. Roka, a izabrani bandaš i bandašica su na svetoj misi zahvalnici, posvećenju uspješno okončanoj žetvi, predvodili sve koji su se u okviru svetkovine Dužijance došli obratiti Bogu.

Žetvene svečanosti u Zaprešiću

U ranim jutarnjim satima, 22. srpnja, članovi folklorne sekcije su krenuli put Zaprešića. Iako naviknuti na česta gostovanja u Republici Hrvatskoj, ovaj put smo s posebnom radošću krenuli na Zaprešićke žetvene svečanosti.

Radost putovanja očitovala se dobrim raspoloženjem već u autobusu. Sviralo se i pjevalo sve do prve postaje na autocesti gdje smo imali odmor i osvježenje. Put se nastavio u istoj atmosferi sve do Zagreba.

Već pomalo umorni od puta, prije ulaska u Zagreb, na poziv obitelji Matarić osvježenje i okrijepa dočekali su nas u njihovoj obiteljskoj kući. Ugodno iznenađeni na toplom dočeku i ukusnoj okrijepi, domaćinima smo zahvalili onime što najbolje znamo i umijemo - zasvirali smo im i zapjevali, te nastavili naše putovanje do Zagreba. Stigavši, smjestili smo se u Studenski dom Cvjetno naselje. Nakon kraćeg odmora, krenuli smo tramvajem u obilazak Zagreba.

Zagreb, grad s tako bogatom poviješću je uistinu imao što da nam i pokaže. Kao vrsni znalac povijesti grada i njegovih znamenitosti, predsjednik našega društva, gđin Mata Matarić, poveo nas je u obilazak koji je započeo obilaskom Gornjega grada, kroz Kamenita vrata. Kratko smo se pomolili u kapeli Majke Božije od Kamenitih vrata i nastavili ka Trgu Svetoga Marka. Osim crkve Svetoga Marka imali smo prigodu vidjeti Banske dvore, Sabor, staru Gradsku vječnicu,

Hrvatski povijesni muzej i druge znamenitosti. Budući da je bio predivan, sunčani dan osvježili smo se sladoledom i s Gradeca uživali u prekrasnoj panorami grada Zagreba.

Sljedeća nam je postaja bilo Kaptol, odnosno posjet katedrali. Nakon toga krenuli smo ka Trgu bana Jelačića kako bismo pratili program međunarodne smotre folklora koja se tih dana održavala u Zagrebu. Bio je pravi užitak vidjeti folklorne skupine iz raznih krajeva svijeta. Puni dojmova krenuli smo ka studentskom domu gdje smo nakon večere, umorni, utonuli u san.

Kišno jutro koje nas je probudilo promijenilo je planove domaćina te je otkazan defile. Pomalo razočarani, krenuli smo ka Zaprešiću. Budući da smo stigli prije dogovorenog termina iskoristili smo prigodu i posjetili kapelu i grobnicu obitelji bana Jelačića. U želji da nam pokažu svoje običaje domaćini su nas povelili na obližnju njivu gdje su simbolično pokosili žito i zapravo tim činom započeli proslavu Zaprešićkih žetvenih svečanosti. Prije završnoga dijela programa domaćini su nam upriličili posjet dvorcu Lužnica. Budući da je to sada duhovno-obrazovni centar Družbe sestara milosrdnica svetog Vinka Paulskoga, časna sestra nas je upoznala s poviješću ovoga iznimno lijepog i očuvanog baroknog dvorca. Mnogima od nas ovo je općenito bio prvi posjet nekom dvorcu, stoga smo nakon obilaska uistinu bili oduševljeni njegovim izgledom. Kako je već bila skoro večer, žurno smo se uputili ka muzeju Matija Skurjeni gdje smo se pripremili za nastup. Nakon pozdravne riječi domaćina, predsjednik našega društva se zahvalio na pozivu, a bandaš i bandašica su uručili krunu napravljenu od žita kao simbol naše Dužijance. Imali smo čast započeti program u kojemu su, osim nas, sudjelovali domaćini i gosti iz Španjolske. Bila je to večer koja je obilovala raznovrsnim plesovima, a nastavljena je zabavom koja je potrajala do duboko u noć. Oko ponoći,

zahvalivši se domaćinima, krenuli smo doma gdje smo pomalo umorni, ali puni lijepih dojmova stigli u ranim jutarnjim satima.

Svako gostovanje ostavlja trag u nama, upoznajemo nove ljude, nove običaje i sklapamo nova prijateljstva. Tako smo se i ovoga puta vratili kući bogatiji. Vidjeli smo mnoge znamenitosti i upoznali nove prijatelje. Ostaje nada da će se nova prijateljstva i nastaviti.

Koristimo ovu prigodu da se zahvalimo Upravi društva što nam je omogućila ovakvo divno putovanje kao i obitelji Matarić koja nas je neizmjerljivo ljubazno ugostila.

*Članovi folklorne sekcije
Lidija Firanj i Cecilija Pekanović*

HKUD "Vladimir Nazor" u Širokom Polju

KUD „Širokopoljac“ Široko Polje (Republika Hrvatska), organizirao je II. međunarodnu smotru izvornog folkloru „Tebi pjevam, polje moje zlatno“, koje se održalo 4. rujna 2011. godine u Širokom Polju.

HKUD „Vladimir Nazor“ stigao je u Široko Polje u ranim popodnevnim satima, u Osnovnu školu „Josip Antun Čolnić“ Đakovo, podružna škola Široko Polje, gdje je priređena mala okrijepa i gdje su se članovi društva obukli u narodne nošnje kako bi bili spremni za defile koji je počeo u 16 sati.

Po iznimnoj vrućini svečana povorka sudionika je, uz pjesmu, išla od škole do crkve s konjogojcima iz Širokoga Polja, po užarenoj cesti, ali pozdravljena od stanovnika sela koji su vrlo lijepo ukrasili prozore i kapije svojom šokačkom nošnjom, ponjatkama i šlingerajima. Kada je povorka stigla pred crkvu, održana je sveta misa, u 16.30 sati, u crkvi Svetog Izidora, u skraćenom obliku, kako bi program mogao početi u 17 sati.

Program je održan odmah iza crkve, na crkvenom prostoru, na otvorenoj pozornici, a sudionici programa su bili: KUD „Širokopoljac“ (dječja skupina) – Široko Polje, KUD „Ledina“ – Gašinci, HKUD „Stolac“ – Stolac (BiH), HKUD „Darda“ – Darda, HKUD „Vladimir Nazor“ – Sombor (Srbija), KUD „Seljačka sloga“ – Bogdanovci, ŽVS „Druge“ – Osijek i KUD „Zora“ – Piškorevci. Svako društvo je imalo pojedinačni nastup u kojemu je, u 15 minuta, dalo svoj program, a HKUD „Vladimir Nazor“, se predstavio izvornim običajem Bunjevačkih svatova. Nakon programa uslijedila je dodjela zahvalnica i prigodnih darova.

Publika je bila vrlo zahvalna, ne štedeći dlanove, a u publici su bili i gradonačelnik Đakova Zoran Vinković i drugi zvaničnici županije, sela i crkve, kao i predsjednik našega društva Mata Matarić.

U 20 sati, u Mjesnom domu Širokog Polja, priređena je zabava uz grupu Nova Banda, a uz njihovu glazbu mogli su uživati i stari i mladi jer je bila vrlo raznovrsna, a najteži dio ovoga gostovanja bilo je odvojiti nas, posebice mlade, od Nove Bande i od domaćina koji su bili vrlo ugodni i darežljivi.

Antun Kovač

HKUD „Vladimir Nazor“ iz Sombora na turneji po Zagrebačkoj županiji

U petak, 7. listopada 2011. godine, HKUD „Vladimir Nazor“ iz Sombora krenuo je, u kasnim jutarnjim satima, na put u Zagrebačku županiju. Maksimalna temperatura tijekom puta bila je 25°C i za nekoliko sati, kada smo stigli na odredište, temperatura se spustila na 8 stupnjeva Celzija. Bila je to tolika razlika da se mora evidentirati.

Primljeni smo u KUD „Prigorski Pajdaši“, iz Glavnice Donje, gdje je uslijedilo dodatno utopljanje, upoznavanje, okrijepa i druženje. Poslije ovih ugodnih događaja krenuli smo u 5 km udaljeni Adamovec, gdje je u 18 sati počela manifestacija „Domjanićeve noći“ koja se održala na školskom igralištu (pod šatorom, u kojem je bilo uključeno grijanje) OŠ „Dragutin Domjanić“. Dragutin Domjanić je inače poznati hrvatski pjesnik i pisac rođen upravo u Adamovcu.

Treće „Domjanićeve noći“ (koje se održavaju prvog vikenda u listopadu) ugostile su sljedeća društva: KUD „Dragutin Domjanić“ Adamovec (igrači i mladi tamburaši), tamburaški orkestar „Sesvetska sela“ Sesvete, KUD „Prigorski Pajdaši“ Glavnica Donja, KUD „Sesvete“ iz Sesveta i goste večeri, nas vojvodanske Hrvate, HKUD „Vladimir Nazor“ iz Sombora. Nakon toga održan je 1. festival kajkavske popevke „Po dragomu kraju popevke sem slagal“. Šator je bio pun, s preko 500 prisutnih i oduševljenih gostiju.

Sutradan, 8. listopada, s početkom u 15 sati na smotri folklora „Domjanićevim

rodnim krajem“ nastupilo je 20-ak KUD-ova iz okolnih županija i Grada Zagreba.

Tijekom prijepodneva, poslije „gableca“ kod naših domaćina u Glavnici Donjoj, uslijedili su govori predsjednika društva „Prigorski Pajdaši“, nekoliko lokalnih političara, predsjednika društva „Vladimir Nazor“ iz Sombora, gospodina Mate Matarića, čitanje pjesama, razmjena darova i uz nekoliko poznatih njihovih i naših songova naše je društvo krenulo put Marije Bistrice.

U tomu, najposjećenijem, hrvatskom svetištu društvo se zadržalo oko dva sata i nastavilo put za Jablanovec.

Tamo smo dočekani možda malo srdačnije jer smo se odranije poznavali, s obzirom da su oni bili gosti našega društva na Danima drame, koje je održano u lipnju ove godine s predstavom „Kameni svati“ Augusta Šenoa. Nakon smještaja po kućama, počela je priprema za nastup.

Nakon velike temperaturne razlike, koja nas je zakvačila na putu, moram napomenuti još jedan kuriozitet koji smo imali u Jablanovcu. Naime, predsjednik KUD-a „Jablanovec“ Darko Dutković sa suprugom Snježanom smjestili su u svoju kuću na noćenje ni manje ni više nego 19 članova našega folklora. „Bravo!“, što bi rekao naš predsjednik Mata Matarić.

Ova manifestacija je imala tri povoda za održavanje, a to su: 8. listopada državni praznik - Dan neovisnosti Republike Hrvatske, 16 godina Grada Zaprešića i 5 godina KUD-a „Jablanovec“.

Program je počeo u 19 sati u zatvorenom prostoru i odmah je uslijedila izmjena darova, nakon čega su počeli nastupi s učesnicima: KUD „Jablanovec“ (djeca i odrasli) – Jablanovec, KUD „Posavac“ – Kaniža (Slavonija), HKUD „Vladimir Nazor“ – Sombor, te tri KUD-a iz istoimenog mjesta „Bistra“, „Pušća“ i „Hruševac Kupljenski“. Antun Kovač je pročitao jednu svoju pjesmu, a svaki nastup na bini je nagrađen srdačnim pljeskom, na kakav mi nismo baš navikli

na našim prostorima, s oko 200 prisutnih u publici. Poslije druženja svi su se razišli na počinak.

Bilo je ovo uistinu lijepo gostovanje, druženje i razmjena iskustava, a domaćini su bili doista srdačni i pokazali da im nismo obični gosti koji se dočekuju i ispraćaju onako rutinski. U nedjelju, 9. listopada, oko 11 sati krenuli smo za Sombor i, hvala Bogu, dobro stigli.

Antun Kovač

POKRAJINSKA SMOTRA IZVORNOG STVARALAŠTVA U VRBASU - 2011. GODINE

Smotra izvornoga stvaralaštva održana je 24. rujna 2011. u Vrbasu. Naše društvo se po treći put zaredom plasiralo na pokrajinsko natjecanje na kojemu se i ovoga puta pokazalo u lijepom svjetlu. „Običaj polivači“ u postavci Šime Beretića doživio je svoju izložbu s vrlo dobrim kritikama, kao i prethodne postavke „Svatovi“ i „Prelo“. Pokazalo se još jednom da HKUD „Vladimir Nazor“ može napraviti dobar splet ili običaj na kome mogu pozavidjeti i veća društva od nas. Zajedničkim snagama folklorne, pjevačke i dramske sekcije stvoren je još jedan običaj koji čuva tradiciju održavanu stotinama godinama. Lijepo je vidjeti s koliko žara sudjeluju u stvaranju izvornog folkloru, namijenjenog natjecanju mladih od 15 godina i veterana od 65 godina. Samo takvim zalaganjem i voljom može se doći do rezultata do kojih smo i mi došli u zadnje 3 godine. Nadamo se da ćemo tako nastaviti i u budućnosti.

TOLISA

Poslije uspješnoga nastupa na pokrajinskoj smotri u Vrbasu uslijedio je nastup naših prijatelja u Tolisi. „Dani Tolise“ je sedmodnevna manifestacija svih dostignuća meštana Tolise. Naš nastup je bio završnoga dana s još desetak društava. Kao i prošle godine dočekani smo prijateljski i bratski. Nakon srdačnog dočeka i domijenka, obukli smo nošnju i krenuli u mimohod koji je išao kroz čitavu Tolisu. U mimohodu smo pjevali, a na dva smo mjesta i igrali. Koliko su naši domaćini gostoljubivi vidjeli smo u prolazu kroz Tolisu, gdje su nas na svakom koraku dočekali pljeskom, pićem, kolačima i iskrenim prijateljskim osmijesima koji su govorili više od riječi. Nastup je održan na nogometnom terenu lokalnoga kluba gdje je postavljena pozornica, a gledalište je bilo popunjeno do kraja. Bunjevačke igre su pozdravljene ovacijama, kao i mnogo puta ranije.

Završetkom koncerta, a poslije presvlačenja našli smo se na već poznatome mjestu, a to je sala za tisuću ljudi. Bilo je krasno vidjeti razigranu mladost uhvaćenu u jedno kolo. Naš stol s igračima i predsjednikom Matom Matarićem je bio stalna meta domaćina koji su svakog trena pokazivali svoju gostoljubivost. Kada je prošla ponoć krenuli smo doma, međutim domaćini su nas zadržavali još jedan sat tako da smo u Sombor stigli u kasne sate. Ovakvi nastupi i druženja se dugo pamte.

TROJINI SUSRET GRADOVA - BEZDAN 2011

Već tradicionalno se održava Trojni susret gradova Sombor – Baja – Osijek. HKUD „Vladimir Nazor“ sudjelovao je na ovoj manifestaciji koja se ove godine poklopila s našom Dužionicom. Pokraj nas na susretu u Bezdanu sudjelovalo je još osam društava. HKUD „Vladimir Nazor“ se predstavio igrama iz Bačke koje su vrlo dobro primljene od mnogobrojne publike. Inače Bezdanci su se pokazali kao vrlo dobri domaćini pa su uz srdačnu dobrodošlicu pripremili i vrlo dobru zakusku. Ove godine je, za razliku od prošle, bilo lijepo vrijeme što je bezdanskoj manifestaciji dalo još ljepši ugođaj.

SOMBORSKO LIETO

Somborsko ljeto je manifestacija koja pokazuje građanima dostignuća kulturnih djelatnika naše općine. Poziv za sudjelovanje je dobilo i naše društvo i to na otvaranju manifestacije. Folklorna sekcija s dvije i pjevačka također s dvije točke, vrlo dobro su bili predstavljeni na pozornici postavljenoj na Trgu svetoga Đorđa. S nama su tu večer sudjelovali i članovi KUD-a „Ravangrad“. Vrlo dobra posjećenost na Trgu svetoga Đorđa potakla je pjevače na još veće zalaganje pa je razigranost i raspjevanost bila na nivou. Na kraju možemo zaključiti da našem gradu treba što više takvih manifestacija jer mnogo manje sredine od Sombora imaju daleko veće skupove folkloru.

Šima Beretić

COLORIT 11

U subotu, 10. rujna, održana je likovna kolonija „COLORIT 11“ koju svake godine organizira HKUD „Vladimir Nazor“ Sombor. Za razliku od prethodnih, koje su održavane na salašima i vikend kućama, ova je priređena u Hrvatskome domu i u centru grada.

Povod za ovu promjenu je proslava obljetnice 75 godina postojanja društva i priključenje mladima koji su šetali za mir.

Na koloniji je sudjelovalo 16 slikara i jedan skulptor.

Slikari su bili iz Subotice i Sombora. Sudionici su bili: Stipan Kovač, Marija Turkalj, Cecilija Miler, Jelena Marija Fišer, Šima Kalmar, Đorđe Kummerkamer, Milorad Rađenović, Marija Kamerer, Daniel Malbaša, Josipa Križanović, Dušanka Raduka, Milivoj Škibola, Slobodan Nastasić, Anđelka Dulić, Jene Višinka i rezbar Antun Pozder.

Među umjetnicima je bio i naš počasni gost - maestro Sava Stojkov, čija je vitalnost, uvijek prisutan osmeh, blaga riječ, brzo rađanje slike, sve nazočne oduševilo.

Koloniju su posjetili i gospođa Jerka Alejbeg, generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici, te gradonačelnik

Sombora gospodin Nemanja Delić, koji su se u ugodnom i neformalnom razgovoru sa sudionicima upoznali s radom društva.

Konzulica i predsjednik društva, gospodin Mata Matarić, posjetili su maestra Stojkova u njegovu domu i upoznali se s radom našega velikana.

Na jednodnevnoj koloniji slikari su stvorili djela koja će uljepšavati prostorije društva, ali i mnoge druge domove kojima naše društvo bude išlo u posjet. Kao i uvijek, završetak priredbe obilježen je i začinjjen bogatom trpezom, a uz pravo piće i slike izgledaju ljepše! Još jednom, hvala svim sudionicima.

J. Raduka

DAN SELA - SV. MILETIĆ

NASTUP NAŠE MLAĐE DRAMSKE SEKCIJE

Posljednji je vikend u srpnju rezerviran za proslavu Dana sela. Prvi put Dan sela je obilježen 2002. godine, kada smo proslavili 250 godina osnutka sela i 200 godina dobivanja statusa slobodnoga sela s grbom i pečatom. Selo je osnovalo 36 osiromašenih plemićkih obitelji čiji potomci žive i danas u selu. Zvanično je ime bilo Nemesmilitics, dok su ga bunjevački Hrvati zvali Lemeš. Međutim, ovaj naziv nikada nije ušao u službenu uporabu. Po završetku Prvoga svjetskog rata i osnivanjem Kraljine SHS mjesto

dobiva novo ime po napatku vlade, bez dozvole stanovnika sela - Svetozar Miletić, kako se naziva do danas. Mađarska nacionalna zajednica je uspjela vratiti staro ime, tako da oni mogu koristiti naziv Nemesmilitics. Ovo su bile povijesne činjenice, a sada malo o tomu kako je proteklo druženje na glavnoj ulici u selu. Deseta po redu "paprikašijada" protekla je u natjecateljskom duhu, kuhari su se natjecali za titulu najboljeg kuhara lemeškoga junećeg paprikaša, a dame su imale zadatak lijepo urediti stolove. Vatre pod kotlovima upalile su se, istodobno, u 18 h. Širio se miris dima i ukusnog paprikaša.

Okus su procjenjivali vrsni kuhari ovoga specijaliteta, a nagrađeni su dobili prigodne darove. Kako bi ovaj skup čim ljepše protekao pobrinule su se mažuretkinje iz Sonte, hip-hop grupa "Delirio" iz Sombora, članovi HKUD-a "Vladimir Nazor", kao i gosti iz bratskog

sela Bacsbokoda iz Mađarske. Tu su bili i licitari kako bi osladili posjetitelje. Goste je zabavljao orkestar "Kruna" iz Subotice. Inače, posjetitelja je bilo manje nego proteklih godina, ali to možemo opravdati lošim vremenom. Naime, kiša je počela padati baš u vrijeme večere, ali su oni neustrašivi ostali do ranih jutarnjih sati. U nedjelju je u crkvi Rođenja Blažene Marije Djevice služana svečana sveta misa. Misu je koncelebrirao mjesni župnik Antal Egedi. Iza mise je uslijedio blagoslov novog zvona koje je postavljeno u starom groblju, na kraju sela. Zvono je teško 184 kg i postavljeno je na drveni zvonik. Njega je selu poklonio Matyus Andras, Lemešanin koji živi i radi u Darmstadt, u Njemačkoj. Ovom svojom gestom je želeo ostaviti nešto svojem selu u kojemu je rođen. Ovom prigodom zahvaljujemo mu se u ime svih Lemešana.

S poštovanjem,
Lucija Tošaki

GOSTOVANJE DRAMSKE SEKCIJE U SVETozARU MILETIĆU

Nakon dulje stanke članovi dramske sekcije HKUD-a „Vladimir Nazor“ ponovno su nastupali, 12. studenoga, pred Miletićanima s komedijom „Oporuka“ Giacoma Puccinija, u režiji Marije Šeremešić i Jolike Raič. Poslije odlaska M. Šeremešić iz našega društva ulogu redateljice preuzela je „najstarija“ glumica u skupini Jolika Raič. Odlaskom redateljice otišle su i dvije glumice iz predstave, ali su se u stanci sekcije našle dvije nove glumice.

Zamijene su nađene dvije već „oprobane“ članice - Sofija Vuković i Elizabeta Delić. U tako izmijenjenom sastavu otišlo se na gostovanje u Svetozar Miletić, HBKUD-u „Lemeš“.

Lijepo dočekan od članova dramske sekcije, na čelu s novim predsjednikom Markom Vidićem, opušteni i orni za „posao“ namjestili su rekvizite na scenu i pošli se pripremati za nastup.

Od početka do kraja predstave publika je pljeskala i smijehom se

zahvaljivala razigranim glumcima na trudu i zalaganju na sceni. Više puta prekidani pljeskom i smijehom glumci su priveli komad kraju, da bi ih publika burnim pljeskom ispratila sa scene. Sudeći po atmosferi u vrijeme predstave i razgovoru s publikom poslije predstave, može se reći da je izvedba bila iznimno uspješna i da su se obje glumice dobro uklopile u glumačku postavu.

Poslije predstave ostalo se na večeri i druženju s domaćinima i tek pred ponoć razišli smo se uz obostranu želju da se što prije ponovno vidimo, ali s novim predstavama.

Našemu ansamblu ovo je bila „generalka“ za drugo gostovanje i to u Hrvatskoj, točnije u Vinkovcima, 19. studenoga 2011.

Vjerujemo da će se i tamo cio ansambl potruditi prikazati se u najboljem svjetlu i zadovoljiti kazališnu publiku.

Zvonimir Lukač

„Nazorovi“ glumci na „Noći kazališta 2011“ u Vinkovcima

U organizaciji Hrvatske matice iseljenika – Podružnica Vukovar, ogranak Matice hrvatske u Vinkovcima i Gradskog kazališta „Joza Ivakić“ iz Vinkovaca, u okviru manifestacije „Noć kazališta“ Dramska je sekcija Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva „Vladimir Nazor“ iz Sombora, povodom obilježavanja 75. godina kontinuiranog rada, gostovala 19. studenoga 2011. godine, u Gradskom kazalištu „Joza Ivakić“ u Vinkovcima.

Tijekom prijepodneva predstavljen je dječji program iz Vinkovaca i Županje da bi, u udarnom terminu, u programu za odrasle u 20.00 sati nastupila Dramska sekcija HKUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora s predstavom „Oporuka“. Nakon „Oporuke“ izvedena je „Modna revija Mice Trofirtaljke“ kazališta „Mika Živković“ iz Retkovaca.

U međuvremenu održan je Okrugli Stol gdje je predsjednik HKUD-a „Vladimir Nazor“, Mata Matarić, govorio o radu društva, sekcijama, planovima za narednu godinu, a prvenstveno o proslavi 75. godišnjice koja se obilježava ove godine.

„Oporuka“ je komedija rađena po motivima opere Giacoma Puccinija, a radnja se događa u Slavoniji sedamdesetih godina prošloga stoljeća nakon smrti člana obitelji. U predstavi je na komičan način prikazana ljudska pohlepa za ostavštinom pokojnika i što su sve spremni učiniti rođaci i prijatelji kako bi se dokopali ostavštine.

Gradsko kazalište „Joza Ivakić“ je bilo puno, s preko 260 mjesta, glumci su to vrlo lijepo i uvjerljivo odradili, publika je bila zadovoljna, a pljesak je bio buran, frenetičan i iskren.

Naravno, poslije ovako dobre predstave, ugovarana je suradnja s Retkovčanima kao i s još nekim susjedima.

Najzaslužniji za ovo gostovanje je gospodin Silvije Jergović, predsjednik Hrvatske matice iseljenika – Podružnice Vukovar, koji je zajedno s predsjednikom društva HKUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora, Matom Matarićem, i pročelnikom Dramske sekcije Zvonimirom Lukačem, također bio zadovoljan i početkom slijedeće godine obećao nova gostovanja.

Antun Kovač

„GUSTL SALON“ U HRVATSKOM DOMU U SOMBORU

UVIJEK SUVREMEN A.G. MATOŠ

Kazališna radionica „Gustl“ iz Zagreba izvela je u nedjelju, 16. listopada, u Hrvatskom domu u

Somboru predstavu „Gustl salon“, koja je svoju praiizvedbu imala početkom svibnja 1994. godine.

Oduševljen radom i životom Antuna Gustava Matoša, protagonist, redatelj i dramaturg ovoga

kazališnog remek-djela Damir Šaban istraživao je Matošev rad, te je nakon četiri godine nastao izvorni tekst za ovu predstavu koji je bio dvostruko dulji od današnjega jer, kako kaže sam Šaban, "bilo je teško misli, zapise i život ovoga velikana zbiti u sat i pol predstave". Komad je nastao na osnovi Matoševih pjesama, pisama, eseja, putopisa i kritika, a život ovoga buntovnog pisca prikazan je na putovanjima od Beograda, Ženeve, Pariza, Maroka do Egipta.

"Kako sam prije Gustl salona već glumio Matoša u jednoj predstavi, njegov me je život privukao i počeo sam ga proučavati. Želio sam nešto napraviti, ali kako sam radio u Beogradu i Subotici, mislio sam da nije vrijeme jer je došao rat. U jednom sam trenu osjetio kako možda nije vrijeme oko mene, ali meni je bilo vrijeme i ja sam to želio napraviti."

Na sceni je stalno, pokraj glavnog protagonista i legenda novoga vala Davorin Bogović. On je zadužen za glazbu i u predstavi svira gitaru, harmoniku, tamburu, frulu, bubanj i zvečke, dok je Šaban zadužen za violončelo, koje je bilo Matoševo glazbalo s kojim je zarađivao kruh, ali i koje je zbog kruha morao prodati i doc-

nije isplakati u svojim pjesmama. Damira Šabana pitamo kako je došlo do suradnje s Bogovićem.

"Želio sam nekoga s rokerskim backgroundom, jer i sam je Matoš bio buntovnik, moglo bi se reći roker za svoje vrijeme, i već sam imao drugu osobu u planu. Davorin mi je, kako smo mi bratići, došao slučajno doma i rekao sam mu svoju zamisao, ali tu je postojao problem, jer u predstavi treba, između osalih glazbala, svirati i harmoniku. Davorin je rekao kako nema nikakvih problema, jer je on u nižoj glazbenoj već svirao harmoniku i tako smo, eto, napravili predstavu koja sada već živi jako dugo", kaže Damir Šaban.

Antun Gustav Matoš, kao začetnik hrvatske moderne i danas je aktualan, zanimljiv i in-

trigantan pisac, koji je još u svoje vrijeme govorio o europejstvu, umjetnosti, egzistenciji, tako da je ovdje Matoš lik blizak publici, gotovo bi se moglo reći "naš suvremenik". Puno njegovih izjava u predstavi ima težinu suvremenosti, pa tako i izjava o Europi kojoj somborska publika nije mogla odoljeti, te ju je nagradila pljeskom: "Današnja Europa uništava sve vjere, osim religije novca".

Glumci su nam nakon predstave rekli kako imaju izvanredne dojmove što se tiče somborske publike, koja je s punom pažnjom pratila saki detalj, te da su jednostavno uživali na sceni.

Zlatko Gorjanac

Promocija knjige „Lira naiva“ u Svetozaru Miletiću

Na poziv HBKUD-a „Lemeš“ iz Svetozara Miletića i njihova predsjednika, gđina Marka Vilića, literarna sekcija HKUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora gostovala je na promociji knjige „Lira naiva 2011“, koja se održala u petak, u sklopu svečanosti Dužijance, 22. srpnja 2011. godine, s početkom u 19 sati u velikoj sali Mjesne zajednice u Svetozaru Miletiću.

Po dolasku u veliku salu dočekala nas je izložba slika s kolonije „Ivan Gundić Čiso-Dalmata“, koja je održana ove godine u Stanišiću, a predstavio ju je gđin Ivan Karan, predsjednik HKD-a „Vladimir Nazor“ iz Stanišića.

Nakon razgledavanja slika počela je književna večer koju je otvorila gđa Lucija Tošaki, jedna od glavnih učesnica kulturnih zbivanja u selu. Svaki učesnik je pročitao po jednu svoju pjesmu iz knjige „Lira naiva 2011“, a bilo ih je iz Subotice, Alekse Šantića, Čonoplje, Sombora i Svetozara Miletića.

Nakon dvije pročitane pjesme, učenica Srednje muzičke škole iz Sombora Aleksandra Pletikosić svirala je i pjevala pjesme Bacha i lakih nota.

Na kraju programa, domaćini su darovali dvije knjige „Lira naiva“ knjižničarki sela za njezinu zbirku.

Fotografije je izradio, zaljubljenik u fotografiju, gđin Ivan Horvat koji za to bio zadužen kao i svake godine dosada, a cijela je večer popraćena kamerom, što će naravno biti zabilježeno na CD-u.

Bila je ovo jedna lijepa i ugodna večer provedena uz zahvalnu publiku u punoj sali Mjesne zajednice.

Poslije programa, uz malu okrijepu, nastavljeno je druženje uz razgledanje slika.

Antun Kovač

Literarna sekcija

Godine 2007., pri HKUD-u „Vladimir Nazor“ iz Sombora, osnovana je literarna sekcija. Pročelnik sekcije je Antun Kovač, a voditeljica je Katarina Firanj. Ostali članovi sekcije su: Marija Bajić, Hermina Malković, Cecilija Miler, Marica Mikrut, Vinko Janković, Kata Kovač i Zlatko Gorjanac. Ova sekcija se sastaje jednom mjesečno ili po potrebi. Sudjeluje jednom godišnje na

manifestaciji „Lira naiva“. Prva „Lira naiva“ održana je u Subotici 2003. godine, zatim su uslijedile u Somboru, Golubincima, Vajskoj, Monoštoru, Sonti, Plavni, Svetozaru Miletiću, te u Novom Sadu ove, 2011., godine. Učestvuje, također, na promociji knjiga hrvatskih pjesnika u dijaspori u Rešetarima (RH), na Sijelu pučkih pisaca u Đeletovcima (RH) (također promocija knjige), na Hosanafestu u Subotici, na Natječaju za najlipču preljsku pismu u Subotici, na

Natječaju za najlipšu pismu pisanu šokačkom ikavicom u Sonti, na raznoraznim priredbama u okviru društva (Bunjevačko-šokačko prelo, Dužionica, Godišnji koncert, Književne večeri i dr.), kao i u gostima. Pjesme su im tiskane i u drugim knjigama, časopisima, mjesečnicima, tjednicima, listovima, brošurama i flayerima izdavanim u Somboru, Subotici, Osijeku...

Pojedinci su dobili nagrade, zahvalnice, priznanja za svoje pjesme, a nekima su pjesme čak i uglazbljene. Redovito je zastupljena i u listu „Miroljub“ koji izdaje HKUD „Vladimir Nazor“ iz Sombora, četiri puta godišnje.

Antun Kovač

Knjižnica

Julija Bakić je vodila brigu o knjižnici punih pet desetljeća, sve do smrti, 2001. godine. Koordinator knjižnice, Alojzije Firanj, ukazao je na potrebu odabira stručnog lica s certifikatom za rad u knjižnici. Na sjednici Upravnog odbora, 7. studenoga 2007. godine, donesena je odluka da knjižničarka bude Marija Maširević, profesorica.

Usljedio je posao abecednog sortiranja knjiga, formiranja nove knjige inventara u koju su rukom upisani svi relevantni podaci o svakoj knjizi. Knjiga inventara predstavlja jedini priznati, službeni dokaz vlasništva Društva nad knjigama. Na osnovu knjige inventara otvoreni su kartoni za svaku knjigu. Pribavljeni su novi pečati: okrugli, s podacima o Društvu, i pravougoni, za inventarski broj knjige. U obavljanju velikoga posla ažuriranja, upisivanja i pečatiranja pomoć su pružili mladi članovi Društva: Marija Firanj, Valentina Gromilović, Lidija Jobađi i Mario Kirasić.

Knjižnica broji preko 2000 knjiga, a fundus se iz godine u godinu povećava.

Novе knjige se najčešće dobivaju u vidu darova prigodom gostovanja članova naših sekcija u zemlji i inozemstvu i u vidu darova gostujućih društava. U prostorijama našega Društva često se održavaju književne večeri i promocije knjiga te nam knjige daruju autori prezentiranih knjiga. Broj knjiga se povećava i darovima pojedinaca iz njihovih privatnih biblioteka.

Knjižnica ima sve uvjete za rad.

Marija Maširević

Tamburaška sekcija

Od 1986. godine tamburaška sekcija pod rukovodstvom Đure Parčetića nastupala je u Koprivnici (RH), Vinkovcima (RH), Sarajevu (BiH) i drugim mjestima, te na općinskim natjecanjima tamburaških orkestara u Somboru, Conoplji i Prigrevici, a u Bačkoj Palanci je nastupala u višem rangu natjecanja.

Kako su članovi orkestra stasavali i postajali bolji glazbenici, odlazili su na plaćene nastupe, takozvane „tezge“, tako da se tamburaška skupina polako osipala i svela na nekoliko tamburaša koji su pratili folklorashe. Ipak svaki od njih se rado odaziva pozivima na nastupe našega društva, kadgod bi bili slobodni. Profesionalno se danas glazbom bave: Ivan Parčetić, Branislav Beljanski, Marko Lerić i Emil Antunić.

Situacija s tamburaškom sekcijom je bila ovakva sve do ožujka 1998. godine kada je formirana nova tamburaška sekcija. Budući da je polaznika bilo dosta, a stalno su se priključivali novi članovi, sekcija se ubrzo podijelila na prvu i drugu skupinu. U jednoj su bili početnici, a u drugoj mladi tamburaši, školske dobi, koji su već poslije nekoliko mjeseci bili spremni udovoljiti potrebama folklorashe, pa i odsvirati u stankama za presvlačenje desetak pjesama. Vrijedi zabilježiti da je pored dječaka bilo i pet djevojčica polaznica od kojih su Gabika Miler, Marija Šimunov i Agneza Pekanović postale vrsne glazbenice. Bilo je krasno vidjeti pet djevojčica s tamburama koje stoje na pozornici ravnopravno s dečkima.

Na repertoaru su bile folklorne igre, starogradske pjesme i igre, pa i klasična glazba (Johann Strauss „An der schönen blauen Donau“, Wolfgang Amadeus Mozart „Türkischer Marsch“) i popularne melodije Tico Tico, Larina pjesma i mnoge druge.

Zanimljivo je podsjetiti da su 24. ožujka 1999. godine djeca pripremila skromnu proslavu godišnjice škole tambure. Kada sam ušao u učionicu upitali su me hoćemo li slaviti. „Zašto da ne?“, čudio sam se pitanju. Onda su mi rekli da je prije 10 minuta bačena prva NATO bomba i to na Sombor. Naravno, slavili smo uz blagu strepnju što će dalje biti. No, uz Božju pomoć, nastavili smo dalje s radom.

Iz Pečuha, 28. svibnja 2001., tamburaskoj je sekciji pisao Siniša Leopold:

„Dragi prijatelji tamburaši, neobično sam sretan i obradovan viješću da vaša sekcija pri HKUD-u 'Vladimir Nazor' uspješno djeluje. U ovim teškim i turbulentnim vremenima jedino što nam može pomoći i olakšati nam srce i dušu jest ono u što vjerujemo, a to je naša povijest,

naša glazba, naša umjetnost. U svakom smislu želim vam puno sreće, radosti i uspjeha u daljnjem radu s nadom da ćemo se vrlo brzo sresti i kroz glazbu surađivati.“

Tamburaška sekcija nastupala je na festivalima, smotrama orkestara, na manifestaciji „Mikini dani“ u Bačkom Bregu, kada se skupljaju svi tamburaši, pa i iz inozemstva, na božićnim koncertima i ostalim svečanostima u našem društvu, ili kao gosti ostalih društava.

Interesantno je napomenuti da je razlog neodlaska na dalje natjecanje orkestara i zborova Vojvodine komisija jednom navela usmeno: „Vi niste ni osnovna, ni srednja glazbena škola.“ Taj put je iza mladih tamburaša stao ondašnji ravnatelj omladinskoga zbora „Juventus Cantat“, Silvester Hajnal, braneci glazbeno umijeće mladih tamburaša HKUD-a „Vladimir Nazor“ poredeći ih s glazbeno obrazovanima iz glazbenih škola i hvaleći njihovo višeglasno sviranje i repertoar kakav se još nije čuo.

Povodom 65. obljetnice društva u našem listu „Miroљjub“ je zapisano: „Članovi ove sekcije nastupili su u dvije skupine i pokazali svoje umijeće, te tako poručili da postoji pomladak kojim stručno ravna Emil Antunić, a pročelnik tamburaške sekcije je Stipan Pekanović. Ova sekcija ima veliku šansu da jednoga dana njezini članovi postanu vrsni tamburaši. Nastup je bio odličan i zapažen.“

Neki članovi sekcije ubrzo odlaze u srednje škole i izvan grada Sombora, neki odlaze na glazbeno usavršavanje kod nekadašnjega voditelja tambure u HKUD-u „Vladimir Nazor“ Đure Parčetića, koji sada radi u somborskoj glazbenoj školi i lagano dolazi do osipanja članstva ove sekcije što dovodi do toga da nedostaju ključni instrumentalisti bez kojih orkestar nije spreman za natjecanja. Oni koji su ostali služili su folklornoj, dramskoj i pjevačkoj sekciji.

Treba reći da su neki polaznici ove škole danas profesionalni glazbenici koji sviraju po kavanama, svadbama, igrankama, prelima i ostalim manifestacijama. To su: Ivan Petreš, Josip Pekanović, Oskar Omahović, Ivan Džinić, a neki sviraju i snimaju svoje pjesme u Republici Hrvatskoj, npr. Ivan Butković, Josip Marić, Antun Krajniger. Svi oni su dragi gosti naših slavlja, prela, Dužionice, igranki.

Do listopada 2011. godine više se puta pokušavala pokrenuti nova škola tambure, ali bez uspjeha. Od listopada je počela s radom škola tambure koja okuplja i mlade i stare. Najmlađi polaznik ima sedam, a najstariji pedeset i koju godinu, no najviše je onih srednjih godina koji će, najvjerojatnije, ostati prvrženi društvu i još dugo nas veseliti svojom svirkom.

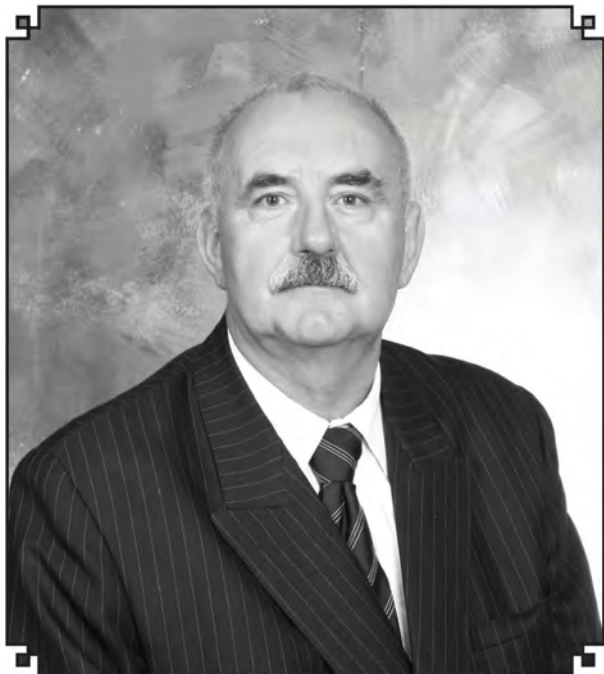
Emil Antunić Bng

RAD UPRAVE DRUŠTVA:**Aktivnosti između Dužionice i godišnjice**

1. *Prihvaćeno izvješće o „Dužionici 2011“*
2. *Odobren nastup folklorne sekcije na „Trojnim susretima“ u Bezdanu*
3. *Odobreno učešće naših veslača na maratonu „Lađa na Neretvi“*
4. *Organizirano učešće folklorne sekcije u Širokom Polju u Republici Hrvatskoj*
5. *Organizirana likovna kolonija „Colorit 2011“*
6. *Odobreno učešće veslača na regati „Vukovar - Ilok“*
7. *Organizirano gostovanje folklorne sekcije u Tolisi u Bosni i Hercegovini*
8. *Organizirano gostovanje folklorne sekcije na pokrajinskoj smotri izvornoga folkloru u Vrbasu*
9. *Prihvaćen plan rada sekcije do kraja godine*
10. *Odobreno gostovanje folklorne sekcije u Zagrebu - tri dana*
11. *Prihvaćeno izvješće o maratonu „Lađa na Neretvi“*
12. *Prihvaćeno izvješće o „Coloritu 2011“*
13. *Organizirano gostovanje kazališta „Gustl“ iz Zagreba*
14. *Odobrena manifestacija „Divojački vašar“*
15. *Odobren projekt „Monografija“ u povodu 75. obljetnice društva*
16. *Komemoracija u povodu smrti Ive Škrabala*
17. *Odobren nastup literarne sekcije u Stanišiću*
18. *Organizirana škola tambure s voditeljom Emilom Antunićem*
19. *Odobreno gostovanje folkloru na „Zavitnom danu“ u Bačkom Monoštoru*
20. *Urađen kalendar - raspored rada sekcija u zimskome periodu*
21. *Prihvaćeno izvješće o vukovarskoj regati*
22. *Odobren zimski program sportske sekcije, odjela stolni tenis i šah*
23. *Prihvaćeno izvješće o gostovanju kazališta „Gustl“*
24. *Prihvaćeno izvješće o „Divojačkom vašaru“*
25. *Prihvaćeno izvješće o gostovanju u Adamovcu, Gornjoj Glavici i Jablanovcu*
26. *Odobreno gostovanje dramske sekcije i zbora u Svetozaru Miletiću*
27. *Odobreno predstavljanje „Nazora“ u Vinkovcima*
28. *Određen datum obilježavanja obljetnice društva - 9. i 10. prosinca 2011. godine*
Upravni odbor se sastao 24. kolovoza 2011. godine i donio sljedeće odluke:

1. *Primljeno 12 novih članova društva*
2. *Ustrojiti plaćanje sekcijske članarine*
3. *Prihvatio izvješće o održanoj „Dužionici 2011“*
4. *Prihvatio izvješće o maratonu „Lađe na Neretvi“*
5. *Formiran organizacioni odbor za proslavu 75 obljetnice*

*Predsjednik
ing. Mata Matarić*

S ponosom možemo slaviti 75 godina društva, jer je to zaista jedan veliki događaj, kako za društvo tako i za sve njegove članove i simpatizere. Godišnjica je i prigoda da se sjetimo prošlih vremena i onih koji su utrli staze i trasirali put „Vladimira Nazora“. Naravno, važno je sagledati sadašnjost i vidjeti kako društvo danas egzistira. Kroz sadašnji rad može se nazrijeti i budućnost što je za nas također važno. Zbog svega toga obratili smo se prvom čovjeku društva, njegovu predsjedniku gospodinu ing. Mati Matariću.

Gospodine Matariću prije svega čestitam Vam 75. godišnjicu društva i želim i dalje uspješan rad.

Zahvaljujem u ime Uprave i svoje osobno ime na čestitki za 75. obljetnicu. Ovaj jubilej nas raduje, ali i obvezuje da ustrajemo na svjetlom putu našega Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva, a sve u cilju zadovoljavanja našeg članstva artikuliranjem u kulturi i umjetnosti kako naslijeđenih, tako i novih trendova na amaterskoj kulturnoj sceni.

Možete li čitateljima „Mirojluba“ dočarati s kakvim je zanosom osnovano društvo te daleke 1936. godine?

Dočaravanje zanosa možemo samo čitati u brojnim zapisima o utemeljenju, jer su svi osnivači, nažalost, umrli. Možemo

PONOSNO I DOST 75 GODINA HRV

konstatirati da je sam čin formiranja novog društva, koje se separira iz postojećeg »Bunjevačkog kola«, rezultat nezadovoljstva dijela članova, uglavnom seljaka siromšnijeg imovnog stanja, ali nacionalno opredjeljenih Hrvata. U rukovodstvu »Bunjevačkog kola« slušali su se tzv. »Bogoši« koji su zastupali tezu da ovdašnji Bunjevci nisu dio hrvatskoga naroda i da će im nabolje biti ne pitajući za pogubnu asimilaciju, stalno uz vlast pa makar kakva ona bila. Naši utemeljitelji su bili poneseni idejama ovdje veoma aktivne i priznate seljačko-demokratske koalicije sa Stjepanom Radićem i HSS-om na čelu, odlučili da se ne priklone dodvorničkom položaju prema srpskoj buržoaskoj politici pod vodstvom Bogoljuba Jeftića.

Zato je bolje reći da nije bio ključan zanos nego otvoreni i javno manifestirani bunt koji je uspješno okončan na osnivačkoj skuštini »Mirojluba«, 6. prosinca 1936. god.

Entuzijizam članova društva i sekcija, velika je pokretačka energija. Koliko je te energije bilo u »Nazoru« u prošlom stoljeću?

Bit utemeljenja je bila isključivo u obavljanju kulturno-umjetničkih djelatnosti orijentiranih na naglašenu nacionalnu baštinu ovdašnjih Hrvata. Uz nekad naglašeniju, a nekad manje ova tendencija je očuvana do današnjih dana i ponosni smo na to. U šezdesetak godina prošloga stoljeća naše društvo je prošlo kroz razne turbulentne periode, ali je uvijek uspješno izišlo iz svih neugodnih situacija koje su pogađale aktivnosti raznih sekcija koje su djelovale u raznim periodima.

Tako je prisutna različitost u intenzitetu rada sekcija, pa je u pojedinim periodima bila naglašena aktivnost nekih sekcija ili njihovih odjela koji danas ni ne postopje (baletska, ritmička, nogometna). Istovremeno i onda i sada imamo uspješan rad vodećih sekcija, kao što su folklorne, diletansto-dramska i dr.

OJANSTVENO SLAVIMO ATSKOGA DOMA U SOMBORU

Svakakao je nemjerljiv doprinos svih entuzijasta koji su radili ili trenutačno rade u društvu bilo u sekcijama, bilo u Upravi, ne pitajući za materijalnu naknadu zbog provedenog vremena u društvu. Mnogo se energije utrošilo u trivijalne i sporedne probleme, ali je većina tog pozitivnog naboja među članstvom uložena u prave stvari što i današnja obljetnica dokazuje.

Zbog vidljivih rezultata i utrošene energije moramo odati dužnu zahvalu svima koji su doprinijeli opstojnosti i napredovanju »Nazora«, oni su pozitivan primjer kako se voli to zajedništvo u Hrvatskom domu koje je danas teže održati nego ranije. Želio bih da mladima budemo početni uzor.

Kraj prošloga stoljeća je na području Balkana obilježen raznim »raspadima«. Raspla se zajednička država, partija, samoupravljanje, društvena imovina, ali i narodi na one većinske i manjinske. Tako se slijedom događaja i naša hrvatska zajednica u Vojvodini našla u položaju manjinske.

Kako ocjenjujete rad društva s kraja prošlog stoljeća i prvog desetljeća novog?

Realnija ocjena rada nije u kalendarskoj podjeli nego u periodu od 20 god. jer su se tada odigrali događaji veoma slični onima u periodu od 1921. do 1936. kada su naši preci iz potrebe utemeljili »Miroljub«.

Početno nesnalaženje je dugo trajalo, ali je završeno uspješnim formiranjem udruga koje su shvatile da nitko bolje od njih neće čuvati i unapređivati kulturnu baštinu svoga naroda. Tako se i »Nazoru«, odlukama uprave, vratilo izvorno hrvatski prefiks i pravila društva prilagodila novim uvjetima rada. Tužno je bilo doživjeti odlazak onih članova koji su dugo godina radili s nama, a u odlučujućim momentima na koju će se stranu društvo opredjeliti, ponovno okrenuli leđa. Netko će reći, lakonski, »već vidjeno«. Preživjeli smo i taj period i izišli iz njega ojačani u uvjerenju da smo i sada na pravom putu.

I na kraju, kakva je perspektiva rada i razvoja HKUD-a »Vladimir Nazor«, po Vašoj proceni, kao predsjednika društva?

Ovo što je rečeno u dosadašnjem razgovoru je povijest, a da ne ostanemo samo povjesničari moramo misliti i raditi za budućnost. S nama, budućnost je bez utega prošlosti.

Sada kada smo se usuglasili i ujedinili oko načina i postizanja cilja postojanja društva, potrebno je uključenje u aktualan kulturni milje sredine u kojoj živimo i potpuna integracija u okruženje kako ne bi došlo do otuđenja manjine od većine na kulturnom polju tj. do marginalizacije našeg truda.

Mi kao vođe ovoga kolektiva moramo se upitati kako će izgledati kulturni život naše manjinske zajednice na ovim prostorima zahvaćenih općom globalizacijom, a sve u cilju da spremno dočekamo tu skorbu perspektivu. Da ne bi došlo do gašenja nacionalnih kultura, pa i naše, moramo se angažiranim radom oduprijeti toj pratećoj pojavi u političkom i ekonomskom ujedinjenju Europe. Ukoliko mi ne budemo spremni na novu situaciju, to će prihvatiti netko drugi, a mi konstatirati da smo se mnogo više bavili sobom, uživajući u sjajnoj prošlosti, a nismo dovoljno posvetili pozornosti daljnjem razvoju i napretku društva. To bi trebala biti osnovna zadaća baš nas iz uprave.

I na kraju, odao bih osobno priznanje svima koji su od 1936. do danas, spojili makar jednu kariku u lancu života našeg »Miroljuba« i Hrvatskoga kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor«.

Hvala svima!

*Gospodine Mato,
hvala Vam na ovom razgovoru.*

Razgovor vodio
Alojzije Firanj

Klub ljubitelja biljaka „Za sreću veću“ obnovio „Divojački vašar“

Stari običaj za nove naraštaje

Tradicionalni običaj somborskih bunjevačkih Hrvata „Divojački vašar“, koji se obično organizirao na blagdan, ili oko blagdana svetog Franje, obnovljen je zahvaljujući Klubu ljubitelja biljaka „Za sreću veću“ koji djeluje pri HKUD-u „Vladimir Nazor“ iz Sombora. Prošle se nedjelje u Hrvatskom domu okupilo mnoštvo svih uzrasta. Oni stariji prisjetili su se vremena svoje mladosti, a mladi su mogli vidjeti kako su se nekada zabavljali njihovi roditelji, djedovi i bake, iako u malo drugačijem, modernijem obliku i ozračju.

„Divojački vašar je jedan lijep običaj koji se vremenom izgubio“, kaže predsjednica Kluba ljubitelja biljaka Klara Šolaja Karas. „Tu su se okupljale sve generacije iz jedne kuće, a možemo reći da je to bila klasična igranka. Majke i mame su sjedele sa strane, dok su mladi plesali. Djeca su se ugledala na starije djevojke i momke pa su i oni na ovakvim igrankama učili svoje prve plesne korake.“

Neobičan i pomalo grub naziv ovog običaja je, kaže nam Klara Šolaja Karas, zbog prvih ljubavi koje su se rađale upravo na ovakvim okupljanjima.

„Na ovakvim igrankama se, kako se to nekada znalo reći, „meldovalo“, biralo, gledalo, tu su znale započinjati prave ljubavi.“

Nazočni na obnovljenom običaju „Divojačkog vašara“ pjevali su i plesali uz tamburaše, a na video zidu cijelu su se

večer smjenjivale fotografije sa sajмова i festivala na koje je putovao, odnosno na kojima je sudjelovao Klub ljubitelja biljaka. Članice Kluba su s puno ukusa za ovu svečanost uredili veliku dvoranu Hrvatskog doma cvjetnim aranžmanima i plodovima jeseni, što je odisalo osobitim ugođajem.

Klara Šolaja Karas vidno zadovoljna prvim obnovljenim „Divojačkim vašarom“ kaže kako bi trebalo više angažirati mlade koji bi dolazili na ovakva okupljanja i u njima pronasla nove vrijednosti koje će ih obogatiti, a težnja je njihova Kluba da se u budućnosti ova manifestacija održi nekoliko puta godišnje što će osobito ovisiti od zainteresiranosti mladih.

Aktivnosti govore o radu

Na otvaranju „Divojačkog vašara“, predsjednica Kluba ljubitelja biljaka, Klara Šolaja Karas, upoznala je nazočne s aktivnostima ove relativno mlade sekcije HKUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora.

„Od aktivnosti našega Kluba istaknula bih da smo u više navrata organizirali besplatnu razmjenu biljaka, priređivali uskrсне izložbe u prostorijama našeg društva, sudjelovali na Pokrajinskoj izložbi stvaralaštva seoskih žena u Somboru, svoje rukotvorine pokazali na Uskrsnom sajmu ručnih radova i etno-hrane grada Sombora, a naš je štand bio zapažen i po originalnosti na Prvom festivalu cvijeća organiziranom ove godine u našem gradu. Dva puta smo posjetili Botanički vrt i Međunarodnu vrtanu izložbu „Floraart“ na jezeru Bundeck u Zagrebu, posjetili smo Sajam cvijeća u Vukovaru, Sajam hortikulture u Novom Sadu, a nedavno i Međunarodni sajam cvijeća u Budimpešti. Kruna naših aktivnosti je „Divojački vašar“ – naša završna priredba, u želji da obnovimo ovu tradicionalnu manifestaciju, igranku i druženje.“

Zlatko Gorjanac

KLUB LJUBITELJA BILJAKA "ZA SREĆU VEĆU" NA SAJMU CVIJEĆA U BUDIMPEŠTI

VRATIMO NARUŠENI SKLAD

Klub ljubitelja biljaka "Za sreću veću" kontinuirano radi na promicanju prirode i onih ljepota koje je ljudsko oko u posljednje vrijeme pomalo zaboravilo u vremenu užurbanosti i materijalizma. Nerijetko se čuje kako je čovjek izgubio sklad s prirodom, a zbog toga ne samo da ispaštaju pojedinci, već i cijeli planet.

Voditeljica Kluba Klara Šolaja - Karas organizirala je 24. rujna još jedno putovanje na koje se odazvao velik broj ljubitelja biljaka iz Sombora i okolnih salaša, Bačkog Brega, Bačkog Monoštora, Bezdana i Lemeša.

Povod je bio Sajam cvijeća u Budimpešti na kojem su prikazane mnoge vrste cvijeća, cvjetni aranžmani, sadnice, oprema za vrt, ukrasi za interijer i eksterije, razni mirisni proizvodi, vrtne fontane i još puno toga. Na sajmu je sudjelovalo preko 200 izlagača iz desetak europskih zemalja koji su pokazali ono najljepše što mogu ponuditi.

No to nije sve. U poslijepodnevним satima organizirana je vožnja Dunavom, posjet

Tropikariju u kojem je predstavljen biljni i životinjski svijet dubokog mora i tropske prašume, a na kraju i posjet najvećem trgovačkom centru u Budimpešti - "Kamponi".

Ovo putovanje ostat će zasigurno svim putnicima, ljubiteljima biljaka, u lijepom sjećanju.

Zlatko Gorjanac

IZRADA NARODNOG RUHA

Ove godine, po deveti put, se održala radionica „Izrada narodnog ruha“ u Pučišćima na otoku Braču, Republika Hrvatska.

Malo ću se osvrnuti na danas već daleku 2002. godinu kada je na inicijativu Srebrenke Šerović i voditelja odjela Josipa Forjana, a u organizaciji Hrvatske matice iseljenika iz Zagreba, održana prva radionica u Franjevačkom samostanu u Lastrogu, kod Makarske. Tada je bilo pet stručnih suradnika i dvanaest polaznika iz Hrvatske, Mađarske, Austrije, Njemačke, Kanade, Bosne i Hercegovine i Vojvodine, a danas su tu i polaznici i iz Švedske, Švicarske i Makedonije.

Iz našeg društva, na odluku Upravnog odbora, na radionici su bile: Jolika Raič, Agneza Šeremešić i Sofija Vuković.

Radilo se krojenje i šivanje slavonske i posavske nošnje, zlatovez i tkanje. Kako je rastao broj polaznika tako je rasla i potreba za većim prostorom, te se naredne godine radionica preselila u Pučišća na Braču. Radionica je smještena u učeničkom domu Kesonske škole. Povećanjem broja polaznika rastao je i broj stručnih suradnika, a širio se i program. Počela

se raditi paška, lepoglavska i necovana čipka, da bi se ove godine radilo i čunčanje. Radi se šling, rišelje toledo, zlatovez na skroz, nižu se đerdani u etno stilu, tkanje s đerdanima, nizanje đerdana po motivima kao i heklanje i pletenja đerdana. Po završetku seminara organizira se revija nošnji i izložba eksponata koji su se izradili na radionici. Ima dosta obveza, ali i dosta vremena za odmor i druženje, tako da su se stekla i prijateljstva koja traju do današnjih dana.

U našem društvu je 2002. godine počela s radom sekcija veza „Zlatne ruke“. Članice sekcije su: Marija Čapo, Janja Pekanović, Sofija Vuković, Roza Palić, Magdalena Išpanović, Milosava Šijačić i voditeljica Jolika Raič.

Dosada se sašilo pet muških prsluka, dvadeset podsuknji, pet bijelih gaća, šest „ruva“, šest svila od koje su dva prsluka urađena zlatom kao i jedno „ruvo“.

Radove su izveli Janja Pekanović, Marijana Vuković, a zlatovez je izradila Jolika Raič. Što se šivenja tiče tu se našu i sponzori, a to su Lidija i Marina Džinić koje nesebično pomažu kadgod je potrebno.

U vidu imamo još mnogo toga, od veza do nizanja đerdana, a nadam se da ćemo barem jedan dio ove godine i odraditi.

Jolika Raič

MONOGRAFIJA 1936 – 2011

Povodom 75. godišnjice društva uprava HKUD-a „Vladimir Nazor“ odlučila je tiskati monografiju. Namjenska sredstva, nažalost, nismo dobili iako smo konkurirali na više mjesta.

No, na likovnoj smo koloniji „Colorit“ stupili u kontakt s poznatim Somborskim slikarom gospodinom Savom Stojkovim kao i s gospodinom Milanom Stepanovićem koji radi sa slikarom i koji nam je ponudio pomoć. Pristao je napisati monografiju bez naknade a također i pomoći oko tiska.

Ovu ponudu uprava je prihvatila, i odmah se krenulo s radom.

Formirano je uredničko vijeće koje čine: Mato Matarić, Alojzije Firanj, Stipan Pekanović, Zvonimir Lukač, Klara Šolaja

Karas, Vesna Čuvarčić, Emil Antunić, Pavle Matarić, Janoš Raduka, Antun Kovač, Zoran Čota, Šima Raič, Šima Beretić i Joso Firanj.

U vrdili smo format knjige: 24 – 17 cm, bit će tiskana u crno – bijeloj tehnici, u nakladi od 500 komada i bit će pisana našim, hrvatskim, jezikom. Lekturu, korekturu i prijelom teksta uradiće Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, dok će omot i tisak osigurati naklada Save Stojkova.

Uredničko je vijeće odmah krenulo u prikupljanje materijala za knjigu i svi su doprinijeli prijedlozima. Atmosfera u redakciji je dobra i nadamo se lijepoj monografiji.

Alojzije Firanj

KNJIŽEVNO-PJEVAČKA VEČER U STANIŠIĆU

Na poziv Hrvatskoga kulturno-umjetničkog društva „Vladimir Nazor“ iz Stanišića, literarna sekcija HKUD „Vladimir Nazor“ iz Sombora, sudjelovala je na drugoj književno-pjevačkoj večeri „Ikavica – govor dalmatinskih, ličkih, bunjevačkih, šokačkih i bosansko-hercegovačkih Hrvata“, koja se održala 9. listopada 2011. godine, u 18.00 sati, u Domu MKUD „Adi Endre“ u Stanišiću.

Večer je otvorio domaćin, predsjednik HKD-a „Vladimir Nazor“, gospodin Ivan Karan. Predavanje o ikavskim govorima je održao je prof. Vladan Čutura, a prigodni recital i pjesme na ikavici izveli su UG „Urbani Šokci“ iz Sombora, KUDH

„Bodrog“ iz Bačkog Monoštora, HKPU „Zora“ iz Vajske, UG „Tragovi Šokaca“ iz Bača, HKUD „Vladimir Nazor“ iz Sombora, Josipa Dević, Dujo Runje i književnici Vojislav Sekelj, Milovan Miković i Mirko Kopunović iz Subotice.

Literarnu sekciju HKUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora predstavljale su pjesnikinje Marija Bajić, Marica Mikrut i Kata Kovač, koje su pročitale svoje pjesme i tako doprinijele da ova večer bude uspješnija.

Sala je bila puna, publika zadovoljna, a poslije programa poslužena je večera i nastavljeno druženje.

Antun Kovač

„ZAVITNI DANI“ BAČKI MONOŠTOR

Već se tradicionalno u Bačkom Monoštoru svake godine 13.10. održava „Zavitni dan.“ I ove je godine događaj popraćen priredbom održanoj u velikoj fiskulturnoj sali osnovne škole uz veliki broj gledatelja. Osim nas („Vladimira Nazora“) i domaćina HKUD-a „Bodrog“ na priredbi su sudjelovala i društva iz

Svetozar Miletića i Sonte. Naše se društvo predstavilo splotom bunjevačkih igara. Uz dobar orkestar, igrači su dali sve od sebe što je i nagrađeno bučnim pljeskom. Nakon nastupa otišli smo u salu doma kulture gdje smo večeru produžili u druženje do kasno u noć.

Šima Beretić

Istraživanja o bunjevačkim Hrvatima na području Bačke

ISTRAŽIVANJE ZA RAZOTKRIVANJE IDENTITETA

Nakon trodnevnih terenskih istraživanja o bunjevačkim Hrvatima u Subotici i okolici, stručni tim Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu nastavio je istraživanje na ovu temu i u Somboru. Dvodnevno istraživanje odvijalo se u naselju Gradina, pokraj Sombora, na „Dida Hornjakovom salašu“, poznatom po svojoj turističkoj ponudi.

U petak, 18. studenoga, stručni tim je u prostorijama Hrvatskog doma pozdravio i ukratko o HKUD-u „Vladimir Nazor“ iz Sombora govorio predsjednik ovog društva Mata Matarić.

Tradicija kao projekcija budućnosti

Profesorica na Odsjeku za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Jadranka Grbić-Jakopović, članica ovoga stručnog tima kojeg čine profesori, etnolozi i studenti kaže kako su ovakva istraživanja osobito neophodna danas kada globalizacija prijeti ugroziti male zajednice.

„Danas je u svijetu neophodno istraživati male zajednice koje imaju status nacionalnih manjina. One ne moraju biti brojčano male, ali to su zajednice koje žive u nekoj dominantnoj većini, kao što su na primjer Hrvati u Srbiji, odnosno u Vojvodini. To je jedan jako razvijen trend u cijeloj Europi i svijetu, jer usred globalizacije i ovoga galopirajućeg neoliberalnog kapitalizma, dolazi do ugrožavanja manjinskih zajednica i njihov identitet, bez kojeg cijele naše civilizacije ne bi bilo, je ugrožen, a naša civilizacija nikada nije bila homogena niti će biti. Mi zapravo nastojimo naše različitosti očuvati, želimo zabilježiti kako je nekada bilo, kako je sada, kako bismo imali neku projekciju budućnosti i

zadržali različitost kultura, jezika i naših identiteta, kako bismo ustvari sačuvali tu različitost u svijetu na globalnom, ali i na lokalnom nivou“, kaže prof. Jadranka Grbić-Jakopović.

Još do prije desetak godina najviše se znalo o bunjevačkim Hrvatima s područja Bačke i Mađarske, ali veoma se malo znalo o bunjevačkim Hrvatima s područja Like i hrvatskoga primorja. Iako po podrijetlu jedan narod, svatko je poprimio utjecaj svojih sredina, ali poveznice i sličnosti i danas postoje.

„Prigodom istraživanja našli smo dosta sličnosti i nekih poveznica u tradicijskoj kulturi, više na području duhovne i socijalne kulture, a manje na području materijalne. U svim tim migracijama i kontaktima sa starosjediocima među koje su Bunjevci i Šokci došli, došlo je do akulturacije i naravno asimilacije, ali bilo je tu i presija koje su se nažalost događale“, tvrdi profesorica Grbić-Jakopović.

Istraživanja doprinose očuvanju hrvatskog identiteta Bunjevaca

Radu ovog stručnog tima pokraj profesora svakako doprinose i studenti, a jedna od njih je i Bojana Poljaković porijeklom iz Subotice. Iako bunjevavčka Hrvatica koja je već od malena upijala

običaje svoga naroda, ovim istraživanjem proširila je svoja saznanja. Ona u je u ovim istraživanjima zadužena za temu prehrane.

„Ova istraživanja su svakako od velikog značaja, jer neke teme nisu dosada bile pokrivena. Samim tim što su neki Bunjevci zbunjeni svojim identitetom, ovakva su istraživanja potrebna da bi se taj identitet doista utvrdio i zapisao, ali veoma su bitni i kulturni aspekti istraživanja. Ja konkretno radim temu prehrane i zapisujem narodna 'jila', da se ne zaborave. Bunjevka sam, ali sam malo mlađa, za neka od tih 'jila' nisam dosad znala“, kaže studentica Bojana Poljaković.

Rezultati istraživanja ne bi bili uspješni bez brojnih kazivača koji su dobro upamtili običaje koje su oni i njihovi pređi nekada živjeli, a danas se sačuvao tek dio toga golemog bogatstva. Zbog toga je dobro svu tu tradicijsku kulturu zapisati i otrgnuti od zaborava kako bi budući naraštaji mogli u običajima svojih predaka prepoznati i lakše shvatiti svoj

identitet. Najstarija kazivačica na području Sombora bila je Katica Dorotić koja se s velikim zadovoljstvom odazvala kako bi svojim kazivanjem doprinijela ovom znanstvenom istraživanju. Njeno je mišljenje da su ovakvi projekti potrebni osobito danas kada se Bunjevcima žele pripisati razni identiteti i podrijetlo, a zataškati ono izvorno - hrvatsko podrijetlo.

„Naš se narod rasipa i pojedinci ga žele sasvim uništiti. Dobro je da će se zabilježiti ono što mi znamo, čega se sjećamo i dobro je zapisati da smo mi ovdje starosjedioci i Hrvati. Ja sam u školu išla za vrijeme Mađara i dobro se sjećam da smo se upisivali kao Hrvati, a ne kao Bunjevci. Zbog toga je ovo istraživanje posebno važno“, kaže Katica Dorotić.

Stručni radovi ovog istraživanja objavit će se u zasebnom zborniku i u Godišnjaku za znanstvena istraživanja Zavoda za kulturu vojskovođa Hrvata.

Zlatko Gorjanac

ANA PUNA DIVANA

Godinama su Ana i Jaga, dvi druge iz donji salaša, išle na pijacu i bile nerazdvojne, gotovo cili svoj vik, ko dvi rođene sestre. Još ko dica su zajedno odrasle, išle u škulu i svaka je svršila po četiri razreda škole u salašima. Kad je tribalo ić u varoš dalje, nijedna nije nastavila jer su tribale kući baći i nani pomoć u poslovima na salašu. Sudbina je tako tila, i kad su se udale, opet su bile blizu, očle su u iste salaše. Ana se udala s prolića za Vranju, a Jaga s jeseni uskočila za Vranjinog brata od ujaka, Stipana Tunišovog. Moglo bi se reć da su jetrve, samo ne rođene. Tušta je godina prošlo odkad su prvi put krenule na pijacu i redovno su išle i po dva puta nediljno. Kuću su držale i dicu su iškolovale od tog što su zaradile na pijaci. Uvik su biciglom išle, i po suncu, vitru, snigu i kiši. Ana još uvik ide, a Jaga samo kad je dica nose na koli, ne može na bicigli, noge je zdravo bole. Tušta su svita iz varoši upoznale, imadu svoje stalne mušterije i uvik sve prodaju što donesu na pijacu.

Dok su išle zajedno, izdivane se putom i na pijaci, a odkad ide samo Ana, Jagi fale ti divani i te visti sa pijaca i iz varoši. Zato Ana,

kad ugrabi vrimenta, dođe do Jage na kafu i izdivani joj sve što ima novo i što je čula u varoši.

Eto baš nikoj dan joj se žalila kako su ovi s pijaca podigli cine za misto što triba platit kad štogod prodaješ na tezgi. Kaže, uvik je to bilo vridnost deset jaja, a sad triba prodat petnaest, da platiš misto. Kad bi mi podigli cine, oma bi se to čulo, digla bi se larma. Sićaš li se Jago onog gospodina, uvik je kupovao živo živinče, i uvik štogod zabavlja, a novaca, pun buđelar. Sad kaže kako sam ja donila kokoš prošle nedilje, nisam je prodala jel je skupa, sad opet držim tu cinu, i opet je neću prodat, pa sledeći put kad budem išla na pijacu, da je puštam, sama će doć, zna već put do varoši. Vidiš ti kako je on pokvarit. On ni nezna kako je to odranit živinče.

Srila sam Jago i snaš Baru, s naši divojački salaša. Sirota žena. Žali mi se na unuka, tog što je osto bez oca i matere. Kaže, nemož vladat sa šnjim. Biži iz škole, čula je da oće i ukrast, što oči vide, to ruke ne ostavljaju. Voli se i potuč, tako kogoder njegov otac što je bio. Od njeg se u kući sve mora sakrivat što vridi. Jedared

je našo njene dukate, prodo dva komada i kupio mobilni telefon, a Bara nije ni znala za to. Već tušta puti je milicija bila kod nji na salašu. Sakloni Bože, take nesriće.

Vidla sam Jago i Julku, pokojnog Mate. Išla je krv vadit, neosića se ništa dobro, kokanda je šećer dobila, ima priko 12, nesmi jisti tista i kruva. Kaže, na tu svu nesriću, barem je s dicom sritna, svi dobro uče. Eto i tog najmlađeg, Antuša, su primili u miliciju. Iće u škulu, učiće za milicajca. Bože, nisam ni znala da i za milicajca triba učit.

Znaš Jago, ko te pozdravio? Nemogu se baš sitit imena, a znaćeš o kom se radi. Njena mater je kadgod kopala kuruze kod vas. Jedared su i brali, i ona je bila ubacivat u elevator, onako crna, visoka. Tu digod stoje, kad se priđe kanalić, pa oma livo. Mislim da joj je tata strado digod u saobraćaju, ima još jednog brata i dvi sestre. Tako je opravita, namazana, ko glumica. Kod Stane je kupila deset jaja. Pito je tamo kogod, kad su je vidli, di ova radi? Niki je čovik valda pozna pa kaže, onako tiho: Kod vojske, na aerodromu, pištolje čisti! Pa sad neznam, jel ovaj laže, il je tako. Ako je tako, to je u državnom priduzeću, cigurna plata. A opet, nebi rekla, ruke su joj namazane, nokti svitle, a da čisti pištolje, propale bi joj ruke od tog olaja. Mož bit da ovaj laže.

Išla sam Jago i po dućanima. I to više nije ko što je kadgod bilo. Bać Lazo mi dao novce da mu kupim brnjica, krmače mu dižu ciglje u svinjaku. Obašla sam cilu varoš, nigdi one stare gvoždare. Nisam kupila, niko me nije mogo uputit di su se priselili. A tamo, di se kadgod ruvo prodavalo, sad je nika banka. Sva je srića pa je apateka ostala na starim mistu, morala sam Grgi kupit tog praška za glavu. Uvik ga glava boli, pa kaže kad uzme tog praška, bude mu lakše.

Svrnila sam i u crkvu, došla već prid kraj mise. Popa je navistio krštenje za nedilju, troje dice, a u subotu će bit misa, šest nedilja za pokojnog bać Josu Vitinog. Vidla sam i Macu Albinu, i ona je bila u crkvi na ispovidi. Kaže, već misec dana nosi mliko prodavat na pijacu. Našli joj vode u mliku, kad je pridavala u mlekaru, i sad joj zabranili tri miseca da nosi. Kaže, metla je samo jedan lončić, tolko je usfalilo do pune kante, i oma je kaznili. Sad je bolje, jest da se više naradi, al oma dobije novce i bude više para. Ima ti najlonski boca, kad pomuze, salije oma u nji, do devet sati sve proda, i kući je prija deset.

Jago moja, kazat ću ti još ovo pa idem, moji će me tražit. Sad, zadnji put kad sam išla kroz

varoš da pazirim, tu digod, između cukrazde i one špecerajske radnje, dvoje drže nike papire u ruki i izišli prid mene. Dobar dan, dobar dan. Vi ste mi ništa poznati, kaže ta jedna mlada. A otkaleg ću ti ja biti poznata, rano moja, mislim se u sebi, možda me prv put vidla. Ja kažem da sam sa salaša. Kaže, nema to veze, vi ste dobili večeru za dvi osobe u restoranu, rekla je ona kojem, nisam upamtila. Triba samo da dođete u subatu sa ovim papirima u šest sati pridveče, sve je besplatno. Fala vam dico, ko da sam i bila. Mi imamo posla priko glave u to vrime na salašu, triba namirivat, i nisam to uzela, a oni su oma prišli drugog vatat i ista priča. Sve poznadu i kupe za njevu večeru. To sam kazla Maci, kako sam prošla i ona mi je rekla, dobro ste uradili. Ona je to već jedared dobila, i bila je s čovikom na večeri, i zdravo se privarila. Za večeru, niki cubok paprikaš sa fličkavim krompirom, piće moraš sam platit, a oni niku posteljinu nude i nike noževe prodaju. Ona je to uzela, gadno se privarila i potrošila nekoliko iljada, a ništa ne vridi. Sritna sam što to nisam uzela, a da sam uzela bila bi grdita i od Vranje.

Jago moja, eto to je za ovaj put. Ako sam što god zaboravila, kazaću ti drug put. A sad idem, moji će me tražit, stavila sam užnu da se kuva. Zbogom.!

V. Janković

Održani XIV. Rešetarački susreti pjesnika

U slavu riječi materinske

U prvom vikendu listopada među pjesnicima okupljenim u Rešetarima bilo je i dvoje članova „Nazora“.

Dane prvoga vikenda listopada obilježilo je okupljanje velike obitelji pjesnika u pitomome slavonskom gradiću Rešetari. Poete, kako iz Hrvatske, tako i s prostora izvan domovine, okupile su se na godišnjem druženju, jedinstvenom u svijetu. U organizaciji Književno-likovnog društva „Rešetari“, od 30. rujna do 2. listopada, održani su XIV. Rešetarački susreti pjesnika. U prijepodnevnom aktivnostima središnjega dana, u subotu, predstavljene su knjige „Između dvojbi“ Ljerke Totch Naumove iz Makedonije i „Hrvatska i izvor i ušće“ Ivanke Kuzmanović-Madunić iz SAD-a, te zbornik mladih pjesnika „Dodirni ga srcem“. U poslijepodnevnom satima predstavljen je i zbornik pjesama XIV. susreta pjesnika „O zemlji i zanovijeti“. U ovome zborniku zastupljeno je i trinaestero pjesnika iz hrvatske zajednice u Srbiji, od kojih je šestoro i sudjelovalo na manifestaciji. Među njima su bili i članovi HKUD-a „Nazor“ iz Sombora, Kata i Antun Kovač. Predstavljen je i antologijski zbornik „Na istom kolosijeku“, kojim je obilježena 70. obljetnica rođenja i 10. obljetnica smrti jednoga od najistaknutijih izdanaka hrvatske zajednice u Mađarskoj, Šokca rođenog u Santovu, Stipana Blažetina. Za pjesnike i predstavnike Društava, sudionike ove vrijedne manifestacije, prijem je priredio načelnik općine Rešetari Zlatko Aga sa suradnicima i dožupanicom Brodsko-posavske županije Ružicom Vidaković. Uz srdačne pozdrave upoznao je goste s radom i postignućima ove nevelike

općine, a iskazao je i veliki ponos što su maleni Rešetari postali središte, jedinstveni u svijetu, u kojemu se čuje riječ materinska na mnogim dijalektima hrvatskoga jezika. Središnji događaj bio je susret poetske riječi. Zajednički zaključak dožupana Davora Vlaovića, koji je susrete službeno otvorio, savjetnice u Hrvatskoj matici iseljenika Dijane Mašala Perković i prve tajnice u MVP-u, djelatnice Odjela za hrvatske manjine u inozemstvu, Dubravke Severinski bio je kako je zasigurno KLD „Rešetari“ i ovom manifestacijom uspješno povezo Hrvate u domovini i inozemstvu. Tako se hrvatska riječ najsigurnije čuva, a ova manifestacija nazvana je i predivnim poetskim skupom hrvatske materinske riječi. Posljednjega dana manifestacije pjesnici su nazočili svetoj misi u župnoj crkvi Krista Kralja, pa su poslije mise i vjernicima pročitali svoje pjesme. Pokrovitelji manifestacije bili su Vlada RH, Ministarstvo kulture, supokrovitelji Hrvatska matica iseljenika, općina Rešetari, MVP, županija Brodsko-posavska i općina Rešetari.

Predsjednik KLD „Rešetari“ prof. Ivan De Villa: „Četrnaesti susret je za nama, a od sutra se već okrećemo petnaestom. Pozvao bih, kako one koji su već sudionici, tako i one koji pišu, a do sada se nisu prijavljivali da prikupe više odlučnosti i hrabrosti i pošalju nam svoje pjesme. Želja nam je da pjesnici što više pišu na dijalektima, osobito mladi koji žive van matične domovine. Ukoliko ga mladi ne budu pisali i govorili, hrvatski jezik će neumitno izumrijeti na mnogim prostorima.“

Umirovljenica, članica HKUD-a „Vladimir Nazor“ iz Sombora, Kata Kovač: „U Rešetare sam dolazila i ranije sa suprugom. Ove godine sam prvi put sudionica susreta. Iako sve ove ljude poznajem od ranije, imala sam veliku tremu zbog 'vatrenog krštenja'. Sve mi je prošlo poput najljepšeg sna i vjerujem da ću na ovoj manifestaciji sudjelovati dok živim.“

Ivan Andrašić

Preminuo Dujo Runje

Nakon kratke i teške bolesti u Subotici je, 06. studenoga 2011. godine, preminuo Dujo Runje, istaknuti društveni i politički djelatnik hrvatske zajednice u Republici Srbiji.

Rođen je 29. travnja 1951. godine u mjestu Karakašica, općina Sinj, u Republici Hrvatskoj. Osnovnu školu i Franjevačku klasičnu gimnaziju završio je u Sinju. Na Filozofskom fakultetu u Beogradu diplomirao je pedagogiju 1979. godine, nakon čega se preselio u Suboticu i uposlio u Predškolskoj ustanovi „Naša radost“ u kojoj je proveo cijeli radni vijek kao vrsni pedagog i cijenjeni pravnik, jer je usporedno diplomirao i na Pravnom fakultetu u Novom Sadu. Kao autor ili suautor objavio je desetak znanstvenih i stručnih radova iz polja pedagogije, socijalne psihologije i društvenog položaja hrvatske zajednice. Jedan je od utemeljitelja Hrvatskog akademskog društva, 1998. godine, suradnik u izradi „Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca“ i jedan od osnivača Hrvatskoga društva za pomoć učenicima „Bela Gabrić“ 2002. godine. Objavljivao je aforizme u rubrici „Dujizmi“ u listovima „Žig“, „Hrvatska Riječ“, „Glas

ravnice“ i „Miroljub“. Jedan je od osnivača političke stranke Hrvatskog narodnog saveza, 1998. godine i jedan od inicijatora ujedinjenja s Demokratskim savezom Hrvata u Vojvodini kada postaje dopredsjednik DSHV-a. Dva puta je biran za narodnoga zastupnika u Skupštini AP Vojvodine, 2004. i 2008. godine. Prvi je predsjednik Upravnog odbora Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, član Programskog odbora Radiodifuzne ustanove Vojvodine. Bio je vijećnik prvog saziva Hrvatskoga nacionalnog vijeća 2002. godine i član Izvršnog odbora HNV-a zadužen za obrazovanje i jedan od realizatora školovanja na hrvatskom jeziku. U drugom sazivu HNV-a bio je član Izvršnog odbora zaduženog za informiranje.

Otišao je čovjek velike energije, britke i umne riječi, prijatelj i suradnik našeg društva.

Zoran Čota

Preminuo Ivo Škrabalo

Ivo Škrabalo, političar, filmski redatelj, scenarist, dramaturg i povjesničar filma umro je nakon kratke i teške bolesti u Zagrebu, 18. rujna 2011. g., u 78. godini. Njegov posljednji ispraćaj bio je u krugu najuže obitelji.

Rođen je u Somboru, 19. veljače 1934. Osnovno i srednje školovanje završio je u rodnome gradu, a zatim se seli u Zagreb gdje je završio Pravni fakultet. Nakon toga je studirao na zagrebačkoj Akademiji dramskih umjetnosti na kojoj je diplomirao filmsku režiju.

Obitelj Škrabalo s malim Ivom živjela je u Somboru, u Pariskoj ulici br. 15. Ivin otac bio je sudac i veliki prijatelj „Miroljuba“ od njegova osnutka. Za vrijeme okupacije, kada je društvu zabranjen rad, u njihovoj kući su čuvane dvije krasne vitrine, u kojima su stajale tamburice

i zastava „Miroljuba“. Ivo je nazočio na osnivačkoj skupštini društva 3. lipnja 1945. godine. Kasnije je otac Mato bio predsjednik našega društva.

Volio je Ivo Sombor, tu je u svojoj ulici imao prvog učitelja crtanja, umjetnika Jakobčića. Bio je tu kino u kojem su ga općinile pokretne slike koje je, kako je rekao, doživljavao kao opipljivu stvarnost.

Pisao je u našem „Miroljubu“ o svome ocu, o Pariskoj ulici, a pisao je i u Leksikonu podunavskih Hrvata.

Njegovim odlaskom izgubili smo suradnika i velikog simpatizera društva koga ćemo se uvijek rado sjećati.

Alojzije Firanj

Dr Marija Mandić rođ. Matarić
ORDINACIJSKI BONTON
ZA PACIJENTE (u nastavcima)

Nastavljamo sa savjetima kako uspostaviti ugodnu i kvalitetnu komunikaciju s liječnikom. Nakon što ste pokazali interes za svoje zdravlje, pripremili se za pregled složivši svoju medicinsku dokumentaciju, smislili pitanja za liječnika i pripremili odgovore na osnovna pitanja o svojim tegobama, bolestima i terapiji, vrijeme je da se i fizički uredite za posjet ordinaciji. Savjeta koji slijede uglavnom se pridržava velika većina pacijenata, ali kako je i to dio bontona nabrojat ćemo ih.

Najvažnije od svega:
BUDITE ČISTI I UREDNI!

Iako su liječnici navikli na rad u "ekstremnim" uvjetima, teško se koncentrirati kada Vas zapljuskuje miris ustajalog znoja... Nažalost, to je vrlo česta pojava...

I zato,

1. *istuširajte se!*
2. *operite OBJE noge!*
3. *operite kosu!*
4. *operite zube!*
5. *stavite dezodorans!*
6. *obucite cijele i čiste gaće!*
7. *obucite cijele i čiste čarape!*
8. *obucite čistu odjeću!*
9. *očistite obuću!*

Odjeća ne mora biti skupa, ali mora biti čista!

Naravno, ako je pacijent teško bolestan i nepokretan liječnik će razumjeti ne ispuni li neki od ovih savjeta.

BUDITE TOČNI

Točni ste kada se nalazite s prijateljima, točni ste kada dolazite na posao stoga budite točni i kada dolazite u ordinaciju, jer je to osnova lijepog ponašanja. Kašnjenjem pokazujete da ne poštujete osobu koja čeka - to vrijedi u svim okolnostima.

I ne zaboravite, to što ćete vjerojatno morati pričekati u ordinaciji, nije Vam isprika za kašnjenje.

BUDITE PRISTOINI

Psovke, prostačenja i prijetnje su zabranjene - dodatni komentari svakako nisu potrebni.

UMANIITE POSLIJEDICE STRESA

Ako stres definiramo kao svaki zahtjev za novom prilagodbom koja se postavlja pred osobu, onda je jasno koliko je on svakodnevno prisutan u našim životima. Iako ga pojedinci smatraju neophodnim sastojkom uzbudljivoga života, često su posljedice stresa veoma ozbiljne.

U slučaju da kao posljedicu dugotrajnog stresa imamo narušeno fizičko zdravlje, potrebno je promijeniti loše životne navike, uvesti dovoljno fizičke aktivnosti, redovito konzultirati liječnika itd.

No poznate su i situacije u kojima se kao rezultat stresa javlja pojačana psihička napetost, manjak koncentracije, neraspoloženje i sl., ali i tada osoba ipak sebi može u određenoj mjeri pomoći. Ono što uvijek može olakšati podnošenje stresne situacije jest stvaranje vanjske mreže potpore, tj. da osoba pod stresom aktivno sebi pomaže tako što angažira druge ljude da joj budu potpora. Što je sustav potpore bolji, osoba će lakše prebroditi stresnu situaciju.

Pored toga, bilo bi jako dobro da u periodu pojačanog stresa osoba bude što više oslobođena redovitih obveza i zahtjeva svakodnevnog života, kako bi što više energije imala za sučeljavanje s aktualnim prioritetom. Bez obzira što je to u praksi teško izvodivo, ne treba odustajati.

Često je korisna promjena načina na koji se situacija vidi ili doživi, jer nam nekada upravo svjež i drugačiji pristup može pomoći da se stupanj stresa smanji i da se naše kompetencije drugačije iskoriste.

Jedan opći savjet sučeljavanja sa stresom jest da budete prema sebi blagonakloni i strpljivi i da se ne stidite tražiti pomoć.

Mirjana Lukač
Psiholog

X. Pokrajinska smotra recitatora na hrvatskome jeziku

U Subotici je, 5. studenog, održana X. Pokrajinska smotra recitatora na hrvatskom jeziku u organizaciji Hrvatske čitaonice, na kojoj su se okupili recitatori iz cijele Vojvodine (njih osamdesetak). Iz Bačkog Brega su nastupile Sara Horvat, učenica 6. razreda OŠ "Moša Pijade", redovita članica svih sekcija HKPD-a „Silvije Strahimir Kranjčević“ i Anastasija Balatinac, učenica 4. razreda OŠ "Moša Pijade", također članica društva. Obje su vrijedne učenice što su pokazale i recitatorskim nastupom na kojemu su, među najboljima, osvojile jednodnevni izlet i posjet Osijeku.

Sara je recitirala pjesmu „Riječi“, Zlate Kolarić-Kišur, a Anastasija pjesmu „Pozdrav“, Mladena Kušeca.

U susret Božiću

Draga djeco,
nadam se da su čizmice spremne jer uskoro dolazi sveti Nikola. Još mu stignete napisati pismo, a ako vam se to čini preteškim, donosimo nekoliko ideja koje će zasigurno pomoći.

Pismo svetom Nikoli:

*Dragi Sveti Nikola,
tvoj te Luka prosi,
pidžamu i čarape
više ne donosi.*

*Od prošle sam godine
jako dobar bio,
i zato sam, vjeruj,
bicikl zaslužio!*

*Da je meni zaista
potrebna pidžama,
već bi mi je kupili
il' tata il' mama.*

Bijeli Božić

*Bijeli Božić zasjao
kao zlatni brijeg
i u sobi ostao
jer je vani snijeg.*

*Božić bijel i začaran
radostan i svet
možda takav jedan dan
zbliži cijeli svijet.*

*Noćas će nas grijati
okićeni bor
i naš dom će sijati
kao carski dvor.*

*Svijet će s jutrom zaspati
zadovoljan, tih
naša jelka zasjati
sjajnije od svih.*

Drago Britvić

*Mi smo poželjeli da vam sveti Nikola donese puno
snijega kako bi skori Božić bio veseo i bijel, a za bor
i darove će se pobrinuti mame i tate.*

Svetom Nikoli

*Kad ulicom noćas prođeš,
zaviri u prozor moj.
U čizmicu nalaštenu
tiho stavi dar moj.*

*Ne mogu te čekat' više
jer mi oči sklapa san.
Za dar hvala! I još nešto:
Cestitam Ti imendan!*

(www.pjesmicezadjecu.com)

HAIKU je...?

Haiku je kratka lirski pjesma, podrijetlom iz Japana koja donosi najčešće neku sliku prirode ili života. U početku se sastojala od 3 stiha i to tako da je prvi imao 5, drugi 7, a treći opet 5 slogova. Moderni se haiku pjesnici ne pridržavaju stroge norme o broju slogova, ali i dalje paze na trostih.

Dobrodošlica Božiću

*Upali sjajni žižak, stavi u prozor lumin.
Jabuka spava u žitu, grožđice u kolaču.
Iz kuhinje mirišu cimet, klinčić i kumin.
Voze se s nama snovi na zlatnom kotaču.
Čista je naša kuća. Obrazi nam se žare.
Odmaraju se ruke, tijelo trudno od posla.
Vjetar prstima češlja šiljate četinjare.
Mraz na oknima riše putnike, stabla i osla.
U pomirenom srcu noćas ćemo se sresti.
Blagovat ćemo skupa, poslije dana posta.
Na prag će netko krošnju nebeskog oraha stresti.
Otvorit će se vrata i propustiti Gosta.
Dolaze s njim svi naši dragi, sjena za sjenom.
Već vratnice škripuću, pjevucka daščica trijema
Daleka šuma maše radosnim zimzelenom:
Dočekat ćemo skupa Dijete iz Betlehema!*

(Božica Jelušić)

Pahulje

*Koliko
pahulja u zraku!
Nitko nije sam.*

Zima

*Zima...zasipa
jesen
Snijegom!*

Boje

*Žuti mjesec.
Narančasto nebo.
Modar snijeg.*

Drago Ivančan

Bećarci

Moja dika ne pije rakije,
Samo vina, ko gospoda fina.

U curice na nogama dlake,
Mi bećari baš volimo take.

Ni mi žao što sam potrošio,
Već mi žao što sam ostario.

Voljim piće, karte i tamburu,
voljim bircuz i pametnu curu.

Žena mlada lipa i debela,
pravi primer divojke sa sela.

Antun Kovač

Vicevi

- Trebao Mujo putovati avionom ali se uplašio terorističkih napada. Majka ga savetuje: "Ne brini Mujaga, čim uđeš u avion ti nazovi "merhaba" ako ti neko odgovori ti bježi van."

- Koji tip kočenja koristi Yugo?
Tip ASS (ako stane, stane)

- Žali se jedan čovjek svom prijatelju pa kaže: »Ja baš nemam sreće u životu, od svih žena na svijetu ja sam naletio baš na svoju.«

- Koja je razlika između svekrve i Vegete?
Nema razlike, obije se miješaju u sve.

- U neki restoran upadne jedan, malo nacvrckan tip, a pored njega prolazi osoba u uniformi, na to će ovaj: »Molim vas je... je...jedno pi...pi...pivo«, na što mu uniformisani odgovara: »Ja nisam konobar, ja sam šef sale«, a tip će ponovo: »Hej, Sale, mo...mo...molim te je...jedno pi...pi...pivo.«

- Nisam znala za pravu sreću sve dok se nisam udala, a tada je bilo prekasno.

- Moja je žena anđeo!
Blago tebi, moja je još živa.

- Ljubav je kao šah – uvijek te pređe neki konj dok osvajaš kralja!

Znate li?

- Koze imaju pravokutne zjenice.
- Mačke proizvode više od stotinu različitih zvukova glasanja a psi samo deset.
- Svake minute u svijetu se proda 50 primeraka biblije.
- Svi koji pišu lijevom rukom, najverojatnije su prilikom začeća bili blizanci ali se drugi fetus nije razvio kao posebna jedinka.
- Muškarci mnogo češće padaju u depresiju zbog nedostatka novca nego zbog ljubavnih problema, za razliku od dama, kojima je nesrećna veza razlog broj jedan za loše raspoloženje.
- Čak 20% heteroseksualnih žena maštalo je o poljupcu sa drugom ženom.
- Koale uopće ne piju vodu. Tekućinu dobivaju iz listova eukaliptusa kojim se hrane.
- Zijevanje u prosjeku traje oko 6 sekundi.
- Sokolov je vid toliko oštar da zahvaljujući njemu sokol može spaziti miša s visine od 1500 metara.
- Što je teži, limun ima ukusniji sok.

Antun Kovač

Dujizmi

Nama ne trebaju pametni.
Oni uvijek popuštaju.

Zaostali nemaju poverenja
u nerazvijene.

Nama se sreća ukazala,
ali je mi nismo vidjeli.

Mi jesmo šaka jada,
ali velika.

Ja jesam krao,
ali iz patriotskih razloga.

Nitko ne zna što je sloboda,
dok ne dođe iza rešetaka.

Čisti zrak,
je znak da ste na slobodi.

On nas je zadužio,
ali dug je ostao povjesti.

Bolje je živjeti bez razloga
nego umrijeti s razlogom.

Da nema smrti
život bi bio bez cilja.

Antun Kovač

VESLANJE

U predhodnom periodu sportska sekcija društva svoje aktivnosti usmjerila je na „vodeni sport“, tj. veslanje. Dugo najavljivan maraton "Lađa na Neretvi" održao se 13. kolovoza 2011. godine na relaciji Metković - Ploče u dužini od 22,5 km.

Naša ekipa „Salašari Somborski“ HKUD „Vladimir Nazor“ nastupila je u sastavu:

Gašpar Matarić – kapiten
Tomica Vuković – veslač
Saša Vuković – veslač
Dalibor Gertner – veslač
Bojan Jozić – veslač
Ivica Pekanović – veslač
Josip Džinić – veslač
Dalibor Beretić – veslač
Matija Lukić – veslač
Ivan Beretić – veslač
Danijel Mandić – veslač
Josip Petreš – veslač
Ivan Janković – veslač
Zlatan Forgić – veslač

Start maratona je bio u centru Metkovića, ispod Lučkog mosta. U tri reda poređalo se 35 lađa s 420 veslača spremnih na osvajanje prvog mjesta. Mi smo krenuli iz trećeg reda kao debitanti i kako to obično biva kada najviše želiš da sve bude u najboljem redu, ali u startu kiks i to kakav! I pored upozorenja lokalnih stručnjaka za maraton da je start vrlo važan i najopasniji dio maratona, jer se tu stvaraju veliki valovi i dolazi do potapanja lađa manje iskusnih posada. Bile su dvije mogućnosti - ili zaostati na startu, pa tijekom maratona to pokušati nadoknaditi ili krenuti što jače i izbiti na prve pozicije i izbjeći valove. Start maraton promatra 2 do 3 tisuće gledatelja, to je najatraktivniji dio maratona i naravno naša ekipa je iz trećeg reda krenula silovito i žestoko da se domogne bolje pozicije i izbjegne valove. U tom nastojanju lađu je zapljusnuo val

i napunio ju vodom. Užas! Najgori scenarij se ostvario, jer je lađa počela tonuti, paričar voziti ka obali - je li je to završetak maratona?

Zahvaljujući spretnosti posade i upornosti svih članova brzo se izbacuje voda kablom, veslom, kapama i rukama tako da se lađa spašava od potonuća i polako počinje povratak u utrku.

Paričar-krmar, čovjek od 72 godine, sudionik svih dosadašnjih maratona, naš domaćin gospodin Iva je poslije izjavio da je mislio kako nam nema spasa jer toliko vode u lađi nitko nije „preživio“ i nastavio maratonom.

Svu tu našu "borbu s vodom," s obale je bodrila mnogobrojna publika. Poslije toga sve drugo je bila rutina. Uspjeli smo preteći čak četiri lađe i stigći na cilj u Ploče u predviđenom vremenu.

Uzimajući u obzir sve što nam se dogodilo na startu, na kraju možemo biti zadovoljni nastupom na ovoj manifestaciji, a ovogodišnje iskustvo će nam dobro doći ubuduće.

Nakon završenog maratona uslijedila je fešta za pamćenje. Pobjednici maratona „Gusari iz Komina“ priredili su ispred svake kuće posluživanje pićem, kolačima, voćem i drugim delicijama i tako jedno 2 kilometra duž cijeloga sela.

U nedjelju smo imali organiziran izlet lađom na deltu Neretve, tzv. foto safari. Tu smo vidjeli njihove pod mandarinama, između dvaju kanala, koje su ljudi nekada kopali ručno da bi došli do obradive površine. Većina mještana živi od uzgoja mandarina, smokava i lubenica koje znaju težiti i do 20 kg. Našim domaćinima, Đurđi i Mati, mnogo hvala of svih „Salašara somborskih“.

Poslije smo obišli grad Vid gdje se nalazi jedna od najvećih skulptura na svijetu, skulptura kneza Domagoja. Vid je nastao na ruševinama Nerone, starog antičkog grada koji je dijelom restauriran i pretvoren u muzej.

Naš domaćin i vodič u obilasku grada gospodin Marko Marušić počastio nas je obilatim ručkom u vili „Mate i Đuđa“.

Tu smo dobili štít kneza Domagoja za uspješno preveslan maraton, veslo iz Vida, maketu nertvanske lađe i dr.

Za cjelokupan, trodnevni, boravak u Metkoviću na maratonu, za gostoljubivost kakvu nismo još nigdje i nikada doživjeli svi učesnici maratona zahvaljuju udruzi lađara "Metković", gospodinu Marku Marušiću, našem paričaru gospodinu Ivi, uredniku Radio Nerona, ravnatelju i osoblju hotela „Neron“ i svima koji su nam omogućili da nam boravak na maratonu "Lađa na Neretvi" ostane u lijepom sjećanju.

Prvog listopada bili smo sudionici veslačkog maratona Vukovar-Ilok, dužine 36 km. Organizaciju našeg sudioništva uredili su "Lađari s Neretve" na čelu s gđinom Marušićem. Nas 12 izveslali smo tu dionicu za 2 sata i 57 minuta. Za prvoplasiranom lađom smo zaostali 6, a za drugoplasiranom 3 minute. Nije bilo lako, i sam sam veslao par kilometara i uvjerio se da nije šala toliko i tako veslati. S toga, svima treba odati priznanje na volji, trudu i disciplini koju su i ovaj put iskazali i dokazali da se sve može kada se hoće. Tko bi samo 5 mjeseci prije pomislio da će naši „Salašari somborski“ "u cugu" preveslati toliku razdaljinu za tako kratko vrijeme. Na završnoj svečanosti dobili smo brončana odličja za osvojeno treće mjesto i lijepe majice sponzora maratona Konzuma.

Slika s maratona: Vukovar - Ilok

Kao pročelnik sportske sekcije još jednom zahvaljujem predsjedniku društva gđinu Mati Matariću, izvršnom i upravnom odboru koji su nam pomogli u realizaciji ovoga projekta. Također, veliko hvala našem pokrovitelju gđinu **Nikici Gabriću**, ravnatelju i vlasniku klinike "Svjetlost" iz Zagreba, jer da nije njih ovaj projekt bi ostao samo neostvareni san „Salašara somborskih“.

ŠAH

Ova sekcija počinje s aktivnostima 3. 11. 2011. godine, u 19 sati u šah prostoriji. Planira se organizacija božićnog turnira, od 15. 11. do 20. 12. 2011. godine, kao i memorijalnog turnira „Prof. Franja Matarić“ u periodu siječanj/ožujak 2012. godine. Svi zainteresirani trebaju se javiti u ured društva.

STOLNI TENIS

Ova sekcija počela je s radom 12. listopada, u maloj sali društva na 2 stola. Općinska liga počinje 15. listopada, a mi smo prijavili jednu ekipu. Organizirat će se novogodišnji kao i memorijalni turnir "Bakić Stipan" u veljači 2012. godine.

Pročelnik sportske sekcije
Gđin Pavle Materić

STOLNI TENIS

Učešće u općinskoj ligi 15.09.2011. - 24.03.2012.
Novogodišnji turnir društva - 14.12. - 16.12.2011.
Memorijalni turnir Bakić Stipan - 12.05.2012.
(gostovanje i domaćinstvo po postignutom dogovoru)

VESLAČI-LAĐARI

Individualne pripreme - 01.11.2011. - 28.02.2012.
Zajedničke pripreme - 10.03.2012. - 01.07.2012.
Učešće na ĐRINSKOJ REGATI - 2 DANA
Učešće na MARATONU LAĐA - 3 DANA
Učešće na VESLANJU DRAVOM
Učešće na VESLANJU DUNAVOM
Učešće na VESLANJU TISOM

NERETVA

Put do Metkovića je bio dug i naporan, autobusom bez prtljažnog prostora gdje ni noge nismo mogli ispružiti. A šofer kao da je prvi put sjeo za volan ili bar jučer dobio vozačku dozvolu. Ali 'ajde, prošlo je i tih 12 sati. Prešli smo tri granice i obišli izvor rijeke Bune odakle su naši preci došli u ove ravničarske krajeve.

Od momenta kada smo stigli u Metković sve je bilo neočekivano lijepo tako da smo tegobe putovanja brzo zaboravili. Hotel u kome smo bili smješteni nalazi se uz samu Neretvu i gleda na mjesto odakle je trka i startala. Odmah po dolasku smo se i upoznali s našom lađom koju smo dotad gledali samo preko interneta. Bilo je čudno gledati tu grdosiju nosivosti 2 tone kojom lokalno stanovništvo transportira mandarine i koja izgleda kao riblji kostur. Još čudnije je bilo zamisliti nas "Salašare somborske" kako upravljamo njome. Doduše, ja sam zet „Salašara somborskog“ i bilo mi je drago da sam mogao biti član ekipe i doprinijeti našem nastupu na utrci. Iako sam neke momke iz ekipe vidio samo par puta prije odlaska na Neretvu, svi smo se dobro uklopili i čini mi se da smo tamo bili kao jedan i da je svatko dao svoj maksimum. Svakako, bilo je izuzetno naporno, puno zahtjevnije nego ono za čega smo se mi pripremali na kanalu, ali nismo odustali. Nismo odustali niti u najneizvjesnijem momentu kad je lađa počela tonuti i kada smo brzom i prisebnom reakcijom nekolicine iz ekipe ostali plutati na vodi. Ovdje bi posebno istakao trud Dače Gertnera, ali i drugih koji su ili izbacivali vodu ili balansirali čamac ili stoički trpili litre i litre vode koje su slučajno bacane na njih u silnoj želji da voda bude izbačena van čamca. Kako sam bio zamjena i čeka da zamijenim najumornijeg iz lađe, na devetom kilometru nisam mogao prisustvovati ovom jedinstvenom događaju, ali se uvijek slatko nasmijemo kada se to prepričava. Lako je sad smijati se, trebalo je onda imati snage i tih devet, ali i narednih 13,5 km.

Veslanje do Jadranskoga mora i sam ulazak u cilj bio je nevjerojatan. Dočekali su nas kao da smo osvojili olimpijsko zlato, a pobjednička ekipa lađara iz Komina bila je osobito lijepo naklonjena nama. Ovdje bi svakako trebali spomenuti našeg kormilara ili paričara kako se to tamo kaže. To je čovjek od 72 godine koji nas je bodrio svo

vrijeme, kormilario i bez kojeg vjerojatno ni ne bismo stigli do cilja. U cijeloj organizaciji utrke su svi bili iznimno gostoljubivi, a osobito u Kominu kada su nas prvoplasirani lađari vodili kroz svoje selo i slavili pobjedu s nama.

Predsjednik Udruge lađara organizirao nam je sutradan posjet drevnomu gradu Naroni, u mjestu Vid, pokraj Metkovića. Obišli smo i Ornitološki muzej, čak smo i pjevali prije utrke na lokalnom radiju jednu staru ondašnju pjesmu koju smo neposredno prije toga i naučili.

Doma smo se vratili umorni, ali zadovoljni, prepuni utisaka i željni nove avanture koja je stigla ubrzo na Utrci lađa od Vukovara do Iloka.

VUKOVAR

Kada smo išli na utrku u Vukovar već smo otprilike znali što nas očekuje. Poznavali smo se bolje međusobno, iako ekipa nije bila kompletna. Poznavali smo lađu, kormilara, Dunav. U ekipi nas je bilo „knap“, tako da ovaj put nije bilo zamjena i morali smo se snaći kako znamo i umijemo, te svim snagama izveslati tih tridesetak, točnije 36 kilometara. Opet nam je paričar bio isti onaj 72. godišnji gospodin koji je ovoga puta i pripomogao veslavši kada je nekima iz ekipe ponestalo snage. U lađi je s nama bio i gospodin Pavle, koji je također pripomogao veslajući i tako dao ne samo idejni nego i fizički doprinos našem sudjelovanju i plasmanu na samoj trci. Veslanje 3 sata na Dunavu, po jakom suncu, je bilo naporno i naprosto nismo znali odakle nam snage i volje za dalje. Za razliku od utrke na Neretvi ovdje smo se super družili s ostalim lađarima i u vrijeme utrke, što je samom natjecanju dalo jednu opušteniju notu. Opet smo se najviše družili s momcima iz Komina koji su neprikosnoveni u veslanju ovih lađa. Rekli su nam da se za utrku pripremaju 6 mjeseci, treninge imaju svakoga dana i veslaju dnevno barem sat vremena. Svakako, bilo bi ljepše da je od Vukovara do Iloka veslalo više neretvanskih lađa, ali kako je ova ideja nova u idućim godinama će sigurno biti više sudionika.

S nestrpljenjem očekujem neko novo veslanje, na nekoj novoj rijeci u starom društvu i staroj lađi. Veliki pozdrav iz Subotice!

*Danijel Mandić,
dipl. ing. elektrotehnike*

Josip Parčetić
rođen 1893. u Somboru
Roza Parčetić
rođena Beretić - 1900. u Somboru

Venčani: 1921. godine u Somboru

Stipan Kovač - Malankin
rođen 1910. u Bačkom Monoštoru
Anica Penic - Peniceva
rođena 1920. u Bačkom Monoštoru

Venčani: 1936. godine u B.Monoštoru

Brak

Oni koji pažljivo promatraju život oko sebe, uočili su kako iza svakog uspješnog muškarca stoji - žena. I to je tako u svim aspektima života: kućanstvu, karijeri, političkom životu...za uspjeh je potrebna žena. Prestane li suradnja i potpora od strane žene i uspjeh se polako počinje osipati. Sve nam to govori koliko su muško i žensko potrebni jedno drugome i koliko su međusobno ovisni.

Razumni ljudi u toj povezanosti jasno vide zajednički interes i čuvaju se da lošim vezama ne upropaste sve ono što su zajednički stvarali s osobom s kojom dijele život.

Bolje je proživjeti jedan dan u ljubavi obitelji, nego li sto godina u samoći.

Ako imaš dobru ženu - ne treba ti raj, ako imaš zlu - ne plaši se pakla.

Pomozi Bože neženjenom, a oženjenom ima tko.

U složnu obitelj sreća sama dolazi.

U braku je strpljenje potrebnije od logike.

Žena je početak i kraj svoje obitelji.

Poštena djevojka, valjana majka.

U jednom gnijezdu samo se dva goluba podnose.

Ljubav je bez dobrih dijela uzaludna.

Kakvu je tko djecu odgojio takvu će i imati.

Alojzije Firanj

Dramska sekcija u Svetozaru Miletiću

Dječja folklorna skupina

www.maraton-ladja.hr

Maraton lađa: Na Neretvi

www.maraton-ladja.hr

Maraton: Vukovar - Ilok